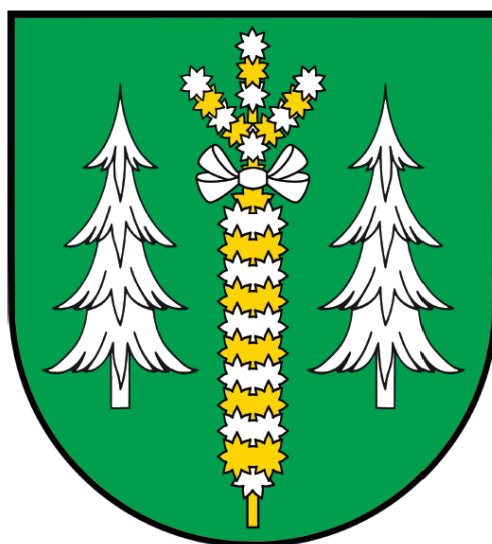

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Łyse
na lata 2021-2030

Łyse 2021

Spis treści

Wstęp	2
Prawne i programowe uwarunkowania wdrażania Strategii	4
Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi	6
Metody i techniki pracy nad dokumentem Strategii	11
Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Łyse	13
Polożenie administracyjne i geograficzne.....	13
Demografia.....	17
Rynek pracy.....	24
Zasoby i warunki mieszkaniowe.....	27
System edukacji dzieci i młodzieży.....	28
Wychowanie Przedszkolne.....	28
System oświaty.....	30
Stan bezpieczeństwa publicznego.....	34
Działalność organizacji pozarządowych.....	36
Obszar Ekonomii Społecznej.....	40
Sytuacja rodzin i system pomocy społecznej.....	42
Analiza SWOT	48
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030	50
Wizja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030.....	50
Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030.....	50
Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030	51
Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy.....	53
Realizacja Obszaru Strategicznego: Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.....	60
Realizacja Obszaru Strategicznego: Wsparcie osób niepełnosprawnych.....	65
Realizacja Obszaru Strategicznego: Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.....	69
Monitoring i ewaluacja Strategii	75
Źródła finansowania Strategii	77
Załącznik	79

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania w jednostce samorządu terytorialnego oraz uzupełnieniem dokumentu Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Łyse do roku 2026, który przyjęty został w dniu 07 stycznia 2016 roku Uchwałą Nr XVII/111/2016 Rady Gminy Łyse. Cele integracji społecznej przedstawione w niniejszym dokumencie powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej w tym przedstawicieli różnych grup społecznych i środowisk, zmierzających do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich dostępnych narzędzi oraz szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla obecnej oraz przyszłej integracji mieszkańców. Strategia jest również dokumentem niezbędnym, aby ubiegać się o możliwe do pozyskania środki w ramach różnorodnych źródeł zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Niniejszy dokument składa się z dwóch części. Część pierwsza, to opis istniejącej sytuacji społecznej i zawodowej mieszkańców (diagnoza stanu Gminy). Przedziały czasu poddawane analizie w części diagnostycznej w niektórych jej częściach są rozbieżne – wynika to z możliwości pozyskania danych które były dostępne w różnych źródłach z których czerpał Wykonawca. Część druga natomiast, to wytyczenie misji oraz wizji Gminy Łyse oraz wskazanie celów podstawowych oraz operacyjnych. Ich wybór został poprzedzony oceną stanu faktycznego i wywiadami przeprowadzonymi wśród mieszkańców Gminy wchodzących w skład Zespołu ds. opracowania dokumentu strategii. Nie bez znaczenia były również dotychczasowe doświadczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych, zwłaszcza będące udziałem pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łysych oraz innych jednostek odpowiedzialnych za kształtowanie i bieżącą koordynację polityki społecznej w Łysych. W ramach Strategii zaproponowano również monitoring i ocenę skuteczności realizacji wskazanych obszarów strategicznych i celów szczegółowych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej oraz Gminą i jej władzami, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania ustawowych i niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali Gminy. W przypadku zdezaktualizowania się jednych problemów lub pojawienia nowych Strategia poddana zostanie niezbędnym korektom i uzupełnieniom.

Cele, kierunki działań oraz propozycje projektów zawarte w Strategii, pozwalają na wskazanie oraz dotarcie do najbardziej potrzebujących przedstawicieli poszczególnych grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczanych z lokalnej społeczności. Strategia zakłada jako jedno z narzędzi wdrożenie partnerstwa lokalnego między różnorodnymi partnerami społecznymi, jako zasady rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy, co pozwoli na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, reprezentującymi wszystkie trzy sektory gospodarki.

Strategia ukazuje również, poza układem organizacyjno - instytucjonalnym, układ finansowania polityki społecznej i źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne i organizacyjne sfery związanej z realizacją zadań pomocy społecznej, ograniczaniem negatywnych i niepożądanych zjawisk społecznych, takich jak patologie, ubóstwo czy długoterminowe wykluczenie zawodowe i społeczne.

Wprowadzanie zmian w obszarze polityki społecznej wymaga aktywności nakierowanej na budowanie zintegrowanego oraz skutecznego systemu wsparcia społecznego, umożliwiającego włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych takim wykluczeniem oraz profilaktykę w pojawianiu się nowych zagrożeń dla funkcjonowania i dalszego zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnej. Działania samorządu na rzecz Gminy Łyse zaplanowane w ramach wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2020-2030 będą więc kontynuacją przyjętych kierunków lokalnej polityki rozwoju w powiązaniu z aktualnymi założeniami określonymi dla polityki społecznej i gospodarczej województwa. Priorytetem działań strategicznych zawartych w niniejszym dokumencie będzie utrzymanie wysokiego poziomu zrównoważonego rozwoju w takim zakresie, skuteczne wykorzystanie wszelkich zdiagnozowanych potencjałów oraz odpowiadanie na pojawiające się zagrożenia.

Prawne i programowe uwarunkowania wdrażania Strategii

Podstawę prawną stanowi tu art. 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.), zgodnie z którym: „Do zadań własnych Gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Zgodnie z art. 16b ww. ustawy - Strategia, o której mowa powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym Strategią oraz określenie celów strategicznych projektowanych zmian, sposobu realizacji Strategii, kierunków niezbędnych działań oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Ponadto na podstawie prawną regulującą tworzenie oraz aktualizację dokumentu Strategii składają się następujące Ustawy:

1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);

2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.);

3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);

4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.);

5) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);

6) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);

7) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 z późn. zm.);

8) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1110 z późn. zm.);

9) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U z 2020 r. poz. 2085);

10) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz.821);

11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 159);

12) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);

13) Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1372 z późn. zm.);

14) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.);

15) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.);

16) Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);

17) Ustawa z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 194 z późn. zm.);

18) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „za życiem” (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.);

19) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 z późn zm.);

20) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz.U z 2020 r. poz. 1297 z późn. zm.);

a także innych ustaw, regulacji i aktów wykonawczych.

Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030 zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi, wśród których wskazać można:

1. Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Dokument przygotowany przez Zespół Zadaniowy ds. Reintegracji Społecznej. Cele pracy nad strategią określono jako pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Realizacja konkretnych działań prowadzi do następujących efektów:

- a) dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- b) rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- c) modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- d) wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse zgodne są z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej określonymi jako:

- a) wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- b) upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- c) rekompensowanie deficytu rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- d) radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego;
- e) ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych;
- f) ograniczenie bezrobocia długookresowego;

- g) zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- h) zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- i) zwiększenie liczby uczestników w Aktywnej Polityce Rynku Pracy – ALMP (z ang. Active Labour Market Policy);
- j) upowszechnienie kształcenia ustawicznego;
- k) wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności;
- l) powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
- m) kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego.

2. Raport Polska 2030

Raport stanowi diagnostyczną podstawę dla przygotowywanych na różnych poziomach strategii rozwoju, w tym także strategii rozwiązywania problemów społecznych. Wskazuje następujące wyzwania w perspektywie do roku 2030 : wzrost i konkurencyjność; sytuacja demograficzna; wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy; odpowiedni potencjał infrastruktury; bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne; gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego; solidarność i spójność regionalna; poprawa spójności społecznej; sprawne państwo; wzrost kapitału społecznego Polski. Wyróżnionych jest ponadto pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku: warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji, wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków, rozwój produktywności i innowacyjności, efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym, wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa. W aspekcie rozwoju kapitału społecznego, akcentuje się rosnące znaczenie usieciowienia społeczeństwa, niosące za sobą zmianę dotychczasowych więzi społecznych. Podkreślona jest rola nowoczesnych form komunikacji masowej rewolucjonizujących komunikację publiczną. Zrównoważony rozwój kapitału społecznego wymaga stymulowania wzrostu zaufania społecznego, naprawy infrastruktury instytucjonalnej państwa, stałego zwiększania troski o dobro wspólne, poprawy jakości przestrzeni i debaty publicznej, wspierania aktywności obywatelskiej – indywidualnej oraz zinstytucjonalizowanej a także zwiększenia roli potencjału kreatywnego i intelektualnego. Zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030 są spójne z następującymi obszarami strategicznymi przedmiotowego dokumentu:

I Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki

- i) Cel iii – Kapitał Ludzki

III Efektywność i sprawność Państwa

- ii) Cel vii Kapitał społeczny
- iii) Cel viii Sprawne Państwo

3. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku, uchwalona 28 października 2013 r., została opracowana na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz identyfikacji problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania Unii Europejskiej. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju. Choć Strategia jest pomyślana dla perspektywy długookresowej do 2030 roku, umożliwiającej szersze i perspektywiczne spojrzenie na rozwój, działania przyporządkowane poszczególnym celom dotyczą okresu programowania 2014-2020.

Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Osiągnięcie celu nadrzędnego będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średniozaawansowanych i zaawansowanych technologii. Potrzeba zwiększenia produktywności przemysłu i związanych z nim usług, uzasadnia wybór priorytetowego celu strategicznego. Dyfuzja innowacji z Obszaru Metropolitalnego Warszawy w kierunku miast regionalnych, subregionalnych i obszarów wiejskich, jak również rozwój produkcji w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym ukierunkowanym na eksport, powinny stać się fundamentem gospodarki regionu. Jednym z kluczowych zadań jest wprowadzenie Warszawy do grupy wiodących metropolii w układzie europejskim oraz wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych.

W Strategii wzięto pod uwagę cztery możliwe scenariusze rozwoju: scenariusz wspierania konkurencyjności, scenariusz zrównoważonego rozwoju, scenariusz wyrównywania różnic i scenariusz kryzysowy. Układ celów Strategii został przyporządkowany długookresowym priorytetom rozwoju regionalnego, wyrażonym w scenariuszu zrównoważonego rozwoju. Przy realizacji celów należy uwzględnić możliwość wystąpienia zmian uwarunkowań rozwoju przewidzianych i opisanych w innych scenariuszach, ze szczególnym uwzględnieniem scenariusza wspierania konkurencyjności.¹

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030 jest spójny z następującymi celami strategicznymi wskazanymi w tymże dokumencie:

- 1) Obszar strategiczny: Gospodarka;
 - i) Cel Rozwojowy: Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii;
- 2) Obszar strategiczny: Społeczeństwo;
 - i) Cel Rozwojowy: Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

4. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łyse na lata 2016 – 2021

Jako główny cel rozwoju Gminy Łyse przyjmuje się osiągnięcie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju obszaru jako miejsca przyjaznego do życia mieszkańców i sprzyjającego prowadzeniu działalności gospodarczej, z zachowaniem bogactwa środowiska naturalnego i tradycji kulturowych.²

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030 stanowi ważne uzupełnienie Planu Rozwoju Lokalnego w zakresie prowadzenia zrównoważonej i przyjaznej mieszkańcom polityki społecznej, uwzględniającej zasoby i deficyty w zakresie pomocy społecznej, usług społecznych, rozwoju systemu oświaty, przedsiębiorczości, ekonomii społecznej a także kształtowania tożsamości kulturowej i tradycji regionalnej w Gminie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030 jest spójny z następującymi celami strategicznymi wskazanymi w tymże dokumencie:

¹ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030, s. 5-7

² Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łyse na lata 2016 – 2021, s.32

1. Rozwój gospodarczy gminy i poprawa warunków życia mieszkańców.
 - a. promowania lokalnej przedsiębiorczości,
 - b. kształtowania sprzyjających warunków do powstania małych i średnich przedsiębiorstw oraz drobnej wytwórczości,
 - c. efektywnego wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania we współpracy z odpowiednimi instytucjami,
 - d. tworzenia ofert lokalizacyjnych pod różnego rodzaju działalność gospodarczą i usługową,
 - e. wspierania rozwoju kultury fizycznej w szkołach podstawowych,
 - f. podnoszenia standardu szkół,
 - g. zwiększania dostępności do usług zdrowotnych,
 - h. tworzenia rezerw terenowych pod zabudowę mieszkaniową,
 - i. podnoszenia bezpieczeństwa obywateli, wspierania działań dla tworzenia wypoczynku oraz organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, ograniczania patologii społecznych.

Metody i techniki pracy nad dokumentem Strategii

Podczas pracy nad tworzeniem dokumentu niniejszej Strategii wykorzystano zróżnicowane metody i techniki projektowe i badawcze.

- 1) Analiza materiałów (desk research) - to metoda badawcza polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. To badania wtórne, które przeciwstawiają się badaniom pierwotnym. Badania pierwotne to generowanie danych, a badania wtórne wykorzystują badania pierwotne jako źródło danych analizy. Desk research nazywane jest badaniami wtórnymi lub analizą danych zastanych.³ Metoda desk research nie ma określonego czasu trwania lub fazy realizacji, a pozyskiwanie oraz eksploracja danych trwa zazwyczaj przez cały okres realizowania projektu badawczego. Powodem tego jest ciągle uzupełnianie dokumentów oraz zestawianie ich z pozyskanymi materiałami podczas wszystkich etapów badania. W naukach społecznych dane zebrane przez badaczy czy instytucje są coraz częściej wykorzystywane na potrzeby celów badawczych odmiennych od pierwotnych celów zebrania tych danych.⁴ W pierwszym etapie prac przeprowadzono analizę obowiązujących obecnie dokumentów strategicznych funkcjonujących na terenie Gminy Łyse. Przeanalizowano stosowalność tych dokumentów w wymiarze praktycznym oraz wymagania państwa wobec instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej na terenie Gminy. Wyniki uzyskane w trakcie analizy materiałów mogły posłużyć bowiem do realizacji dalszych etapów badania, przede wszystkim nakierowując zespół badawczy na pewne konkretne problemy, których analizę pogłębiono i wyjaśniono w wyniku realizacji badań reaktywnych. Niniejsza Strategia zgodna jest z aktualnymi unijnymi i krajowymi dokumentami strategicznymi wyższego rzędu. Głównym źródłem informacji był Bank Danych Lokalnych. Na podstawie uzyskanych danych opracowano diagnozę strategiczną Gminy Łyse. Dodatkowo w Strategii uzgodniono obowiązujące w Gminie Łyse lokalne dokumenty planistyczne i strategiczne. Uwzględniony został

³ Bednarowska Z. Desk research — wykorzystanie potencjału danych zastanych w prowadzeniu badań marketingowych i społecznych Uniwersytet Jagielloński w Krakowie "Marketing i rynek" 7/2015

⁴ Makowska M. (2013) "Analiza danych zastanych. Przewodnik dla studentów", Wydawnictwo Naukowe "Scholar", Warszawa s. 819

także aspekt społeczny, gospodarczy i przestrzenny, w oparciu o zadania określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz inne ustawy szczególne.

- 2) Konsultacje społeczne - Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od przedstawicieli instytucji i osób, których w pewien sposób dotkna, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań. Konsultacje społeczne zostały zorganizowane w porozumieniu z przedstawicielami Urzędu. w czasie ich trwania przedstawiciele grup: administracji samorządowej, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnych liderów oraz mieszkańców mogli zapoznać się z treścią tworzonej Strategii Rozwoju. W ramach projektu tworzenia dokumentu strategii, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łysych odbyły się dwa spotkanie robocze zespołu ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030 w dniach: 10 czerwca i 16 sierpnia 2021 roku. Konsultacje miały formę warsztatów, podczas których wspólnie zostały wypracowane obszary strategii, modyfikowania i współtworzeniu dokumentu. Podczas przeprowadzania diagnozy sytuacji społecznej na terenie Gminy Łyse opierano się na analizie danych ilościowych i jakościowych pozyskanych z ogólnodostępnych baz danych, jak na przykład z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz bezpośrednio od przedstawicieli urzędów i instytucji powiązanych z realizacją polityki społecznej na poziomie gminy, powiatu, a także województwa i kraju. Dzięki przedstawicielom różnych środowisk zaangażowanych w realizację polityki społecznej w Gminie Łyse, możliwe stało się dostrzeżenie wielu problemów społecznych, nad którymi należy pracować do 2030 roku, określenie wizji i misji niniejszego dokumentów, a także wskazanie konkretnych narzędzi i rozwiązań do zastosowania. Na spotkaniach roboczych wypracowano wspólnie z uczestnikami założenia zawarte w analizie SWOT zawartej w niniejszym dokumencie, określono misję i wizję, a także główne obszary problemowe i cele szczegółowe niniejszego dokumentu.

Wykonawca niniejszego dokumentu: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Spółdzielczości i Przedsiębiorczości Lokalnej WAMA-COOP przekazuje wyrazy wdzięczności oraz podziękowania Członkom powołanego Zespołu za wysiłek i czas poświęcony na tworzenie oraz konsultacje treści niniejszego dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Łyse

Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Łyse położona jest na północno - wschodniej części Mazowsza w dorzeczu rzek Pisy, Szkwy, Omulwi i Orzyca na piaszczystej nizinie kurpiowskiej. Łączna powierzchnia Gminy w granicach administracyjnych wynosi 246,45 km².

Rys. 1. Położenie Gminy w powiecie ostrołęckim

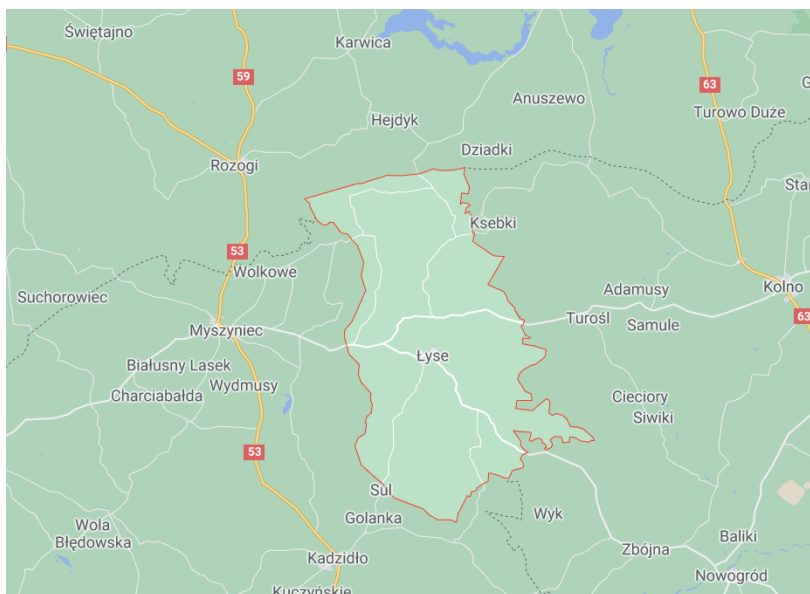
Źródło: www.wikipedia.pl (data dostępu 02.04.2021)

W latach 1975–1998 Gmina położona była w województwie ostrołęckim. Obecnie Gmina Łyse położona jest w województwie mazowieckim, w powiecie ostrołęckim.

Graniczy z sześcioma Gminami:

- od wschodniej strony z Gminą Turośl (województwo podlaskie),
- od południowo-wschodniej z Gminą Zbójna (województwo podlaskie),
- od południowej z Gminą Kadzidło,
- od zachodniej strony z Gminą Myszyniec,
- od północno-zachodniej z Gminą Rozogi (województwo warmińsko-mazurskie),
- od północnej strony z Gminą Pisz (województwo warmińsko-mazurskie).

Rys. 2. Położenie Gminy Łyse na pograniczu województw

Źródło: Google Maps, <https://maps.google.com/>

(data dostępu: 02.04.2021)

Na terenie Gminy Łyse występują drogi publiczne: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Do dróg wojewódzkich należy droga nr 645 Myszyniec – Łomża i nr 647 Myszyniec – Kolno. Długość dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych – 147,3 km, natomiast stanowiące mienie komunalne Gminy - 352 km. Na terenie gminy środkiem transportu dla mieszkańców są połączenia autobusowe prowadzone przez prywatne przedsiębiorstwa. Gmina Łyse nie ma bezpośredniego dostępu do kolei. Obecnie nie planuje się rozwoju transportu publicznego, jednakże w przyszłości może być potrzebne zwiększenie ilości autobusów w związku z prognozowanym wzrostem liczby mieszkańców.

Odległości do najważniejszych miast w regionie:

- Ostrołęka 39 km
- Łomża 43 km
- Szczytno 55 km
- Mikołajki 63 km
- Mrągowo 68 km
- Ostrów Mazowiecka 81 km
- Mława 100 km
- Olsztyn 104 km
- Ciechanów 105 km

- Białystok 122 km
- Warszawa 161 km

Gmina Łyse leży przy granicy województwa mazowieckiego z województwami warmińsko-mazurskim i podlaskim. W skład Gminy wchodzi 22 miejscowości, stanowiąc 21 sołectw: Antonia, Baba, Dawia, Dęby, Dudy Puszczańskie, Grądzkie, Klenkor-Wyżega, Lipniki, Łączki, Łyse, Piątkowizna, Plewki, Pupkowizna, Serafin, Szafranki, Tartak, Tyczek, Warmiak, Wejdo, Zalas, Złota Góra.

Na terenie Gminy i w jej otoczeniu znajdują się 3 rezerwy przyrody z wieloma gatunkami roślin i zwierząt podlegających ochronie. Są to rezerwy: Mingos, Torfowisko Serafin oraz dodatkowo znajdują się dwa obszary chronione, tj.: Obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Piska, Specjalny obszar ochrony siedlisk Myszynieckie Bory Sasankowe. Łączny obszar chroniony to 2.209,22 ha. Duży kompleks bagien Serafińskich jest pozostałością po zeutrofizowanym jeziorze Krusko. W średniowieczu nad jego północnym brzegiem stał dwór myśliwski książąt mazowieckich. Obecnie bagna są rezerwatem fauny i flory o powierzchni 184, 92 ha. Ochronie podlegają również znajdujące się na terenie Gminy Łyse obszary Natura 2000. Jednym z nich jest obszar ochrony siedliskowej ptaków - Puszcza Piska obejmujący część miejscowości Łączki - kolonia Zamost. Obszar leży na granicy pomiędzy krainą Wielkich Jezior Mazurskich a Niziną Mazurską. Kolejnym obszarem Natura 2000 na terenie Gminy Łyse są Myszynieckie Bory Sasankowe. Obszar w całości pokrywają lasy iglaste, w śladowej ilości siedliska rolnicze i lasy liściaste. Ostoję utworzono dla ochrony silnej populacji sasanki otwartej. Ponadto, w obrębie ostoji jest zlokalizowane małe zagłębienie ze zbiorowiskami torfowiska wysokiego i boru bagiennego. Gmina Łyse leży w obrębie obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, gdzie zakwalifikowana została do mezoekoregionu Kurpiowskiego. Jest to obszar o charakterze łącznikowym istotnym dla kształtowania systemu powiązań przyrodniczych w dorzeczu Narwi w połączeniu z układami przyrodniczymi pojezierzy Mazurskich i Pomorskich oraz niziny Mazurskiej, predysponowany do szczególnie wysokiego a miejscami wysokiego reżimu gospodarowania środowiskiem.⁵

Gmina Łyse jest gminą wiejską. Rolnictwo jest jednym z głównych źródeł utrzymania mieszkańców. Szacuje się, że na terenie Gminy jest około 1470 czynnych gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 11,4ha, natomiast średnia powierzchnia użytków

⁵ Oficjalny Serwis Internetowy Gminy Łyse <http://www.gminalyse.pl/p,66,informacje-o-gminie> (data dostępu: 02.04.2021)

rolnych w gospodarstwie wynosi 9,46 ha. Gospodarstwa w większości specjalizują się w produkcji mleka. Liczbę gospodarstw rolnych oraz nieruchomości rolnych przedstawia wykres zamieszczony obok. Na koniec 2020 na terenie Gminy Łyse zarejestrowanych było około 324 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy to głównie osoby fizyczne prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie Gminy znajduje się jeden duży zakład produkcyjny, tj. Zakład Przetwórstwa Mięsnego JBB w Łysych.

W związku z powyższym Gmina znajduje się w obszarze nie zdegradowanego środowiska, gdyż nie posiada uciążliwych zakładów przemysłowych, będących źródłem zanieczyszczenia środowiska. Najwięcej podmiotów działalności gospodarczej znajduje się w następujących wsiach: Łyse, Lipniki i Zalas.

Po analizie gospodarki na terenie Gminy Łyse, można wywnioskować, iż zaopatrzenie mieszkańców Gminy w usługi jest niewystarczające, głównie w zakresie ochrony zdrowia i szkolnictwa. Taka sytuacja zmusza mieszkańców do korzystania z powyższych usług w pobliskich miastach.⁶

⁶ Raport o stanie Gminy Łyse za rok 2020

Demografia

Gminę Łyse zamieszkuje 8 443 mieszkańców, z czego 49,53% stanowią kobiety, a 50,47% mężczyźni. W latach 2016 – 2020 liczba mieszkańców utrzymuje się na tym samym poziomie (wahania na poziomie niespełna 1%). Gęstość zaludnienia w Gminie to 34 os./km², co jest zbliżone do gęstości zaludnienia w powiecie, która utrzymuje się na poziomie 42 os./km², przy gęstości zaludnienia w województwie 151 os./km², a w kraju 123 os./km².

Tabela 1. Liczba mieszkańców w Gminie w latach 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców					
Ogółem	8512	8512	8508	8478	8443
W wieku 0 – 17 lat	1892	1891	1875	1864	1850
W wieku produkcyjnym	5446	5453	5462	5421	5410
W wieku emerytalnym	1174	1168	1171	1193	1183
Liczba kobiet					
Ogółem	4235	4232	4223	4216	4183
W wieku 0 – 17 lat	937	931	919	913	907
W wieku produkcyjnym	2496	2503	2501	2499	2482
W wieku emerytalnym	802	798	803	804	794
Liczba mężczyzn					
Ogółem	4277	4280	4285	4262	4260
W wieku 0 – 17 lat	955	960	956	951	943
W wieku produkcyjnym	2950	2950	2961	2922	2928
W wieku emerytalnym	372	370	368	389	389

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2020 r. w Gminie wynosiła 8 443 mieszkańców. Na początku analizowanego okresu (tj. 31.12.2016 r.) liczba mieszkańców ogółem wynosiła 8 512 osób, co oznacza niewielki spadek o 69 osób. W Gminie Łyse rozkład mieszkańców pod względem płci jest bardzo zbliżony, występuje niewielka przewaga liczby mężczyzn od liczby kobiet ogółem, jednak to kobiet w wieku emerytalnym jest ponad dwa razy więcej niż mężczyzn. 64,08% mieszkańców Gminy Łyse jest w wieku produkcyjnym, 21,91% w wieku przedprodukcyjnym, a 14,01% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców Gminy z podziałem na płeć w latach 2016-2020

Wiek	2016			2017			2018			2019			2020		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
0-4	515	265	250	503	256	247	488	247	241	478	249	229	452	239	213
5-9	550	265	285	565	288	277	557	288	269	525	273	252	533	270	263
10-14	499	247	252	509	249	260	517	259	258	539	272	267	540	260	280
15-19	487	267	220	470	255	215	438	232	206	403	213	190	378	214	164
20-24	718	352	366	689	334	355	669	318	351	616	297	319	570	286	284
25-29	714	388	326	733	407	326	704	392	312	729	406	323	729	384	345
30-34	706	368	338	684	356	328	680	354	326	676	352	324	658	351	307
35-39	606	306	300	636	324	312	667	341	326	628	320	308	667	344	323
40-44	543	297	246	541	298	243	547	290	257	579	296	283	568	289	279
45-49	610	309	301	601	303	298	582	309	273	566	305	261	554	298	256
50-54	596	328	268	612	338	274	615	323	292	611	318	293	610	311	299
55-59	472	272	200	479	268	211	514	287	227	540	292	248	561	302	259
60-64	365	194	171	393	220	173	383	216	167	398	233	165	419	248	171
65-69	304	132	172	303	130	173	319	150	169	329	154	175	331	167	164
70-74	202	82	120	215	87	128	240	96	144	249	104	145	260	102	158
75-79	226	96	130	205	89	116	183	77	106	174	64	110	163	64	99
80-84	178	53	125	161	46	115	158	55	103	164	64	100	177	63	114
85 i więcej	153	40	113	170	42	128	173	40	133	180	38	142	170	40	130
Razem	8444	4261	4183	8469	4290	4179	8434	4274	4160	8384	4250	4134	8340	4232	4108

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Średni wiek mieszkańców wynosi 38,2 lat i jest niższy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego – 41,6 lat oraz niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski – 42 lat.

Tabela 3. Współczynnik feminizacji⁷ w Gminie w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
współczynnik feminizacji	98,1694	97,4126	97,3327	97,2706	97,0699

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W Gminie współczynnik feminizacji w analizowanym okresie utrzymywał się na poziomie 97. Jest to niższy wynik niż w województwie mazowieckim (109 kobiet na 100 mężczyzn) oraz niższy niż w kraju (107 kobiet na 100 mężczyzn).

W Gminie Łyse udział kobiet w analizowanym okresie utrzymywał się na poziomie 49%. W 2020 roku kobiet było więcej w trzech grupach wiekowych: 10 – 14 lat, 80 – 84 lata i 85 i więcej. Jedynie w grupie 60 – 64 lata odnotowano znaczną przewagę mężczyzn. W pozostałych grupach wiekowych liczba mężczyzn i kobiet utrzymywała się na podobnym poziomie.

W ogólnej liczbie ludności Polski (ok. 38265 tys. w końcu 2020 r.) udział kobiet stanowi niezmiennie prawie 52%. Na 100 mężczyzn przypada ich 107 (w miastach 111, na wsi 101) i wielkości te nie zmieniają się od kilkunastu lat. Współczynnik feminizacji jest zróżnicowany ze względu na wiek. W 2020 r. wśród ludności do 48 roku życia notowano liczebną przewagę

⁷ Współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

mężczyzn - ponieważ rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek, na 100 mężczyzn w tej grupie wieku przypadało niespełna 99 kobiet. Następnie, z powodu nadumieralności mężczyzn, relacja ta ulega odwróceniu - dla grupy osób w wieku 50 i więcej lat współczynnik feminizacji obecnie wynosi 126, przy czym w najstarszych rocznikach wieku (75 lat i więcej) na 100 mężczyzn przypada średnio 196 kobiet.

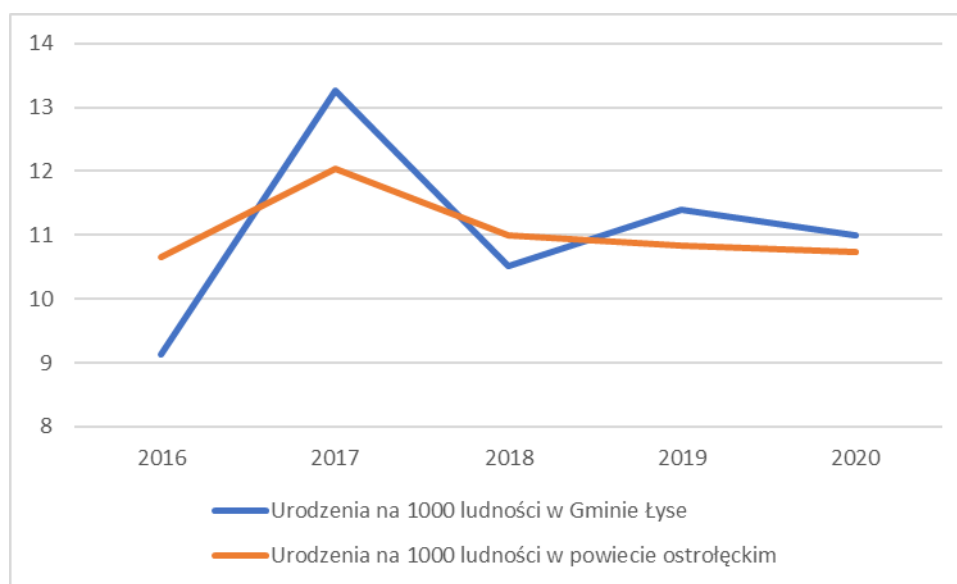
Tabela 4. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w latach 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia na 1000 ludności	9,14	13,26	10,51	11,4	11
Zgony na 1000 ludności	7,83	11,01	8,86	8,91	8,33
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,31	2,25	1,65	2,49	2,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W Gminie od 2016 roku przyrost naturalny przybiera dodatnie wartości, świadczy o tym przewaga liczby urodzeń nad liczbą zgonów. W porównaniu do województwa mazowieckiego, w którym wartości oscylowały w przedziale (0,2 0,35), Gmina wypada korzystnie, tak samo jak w porównaniu do kraju, ponieważ w Polsce przyrost naturalny w tych latach przybierał wartości od -0,1 do 0,0.

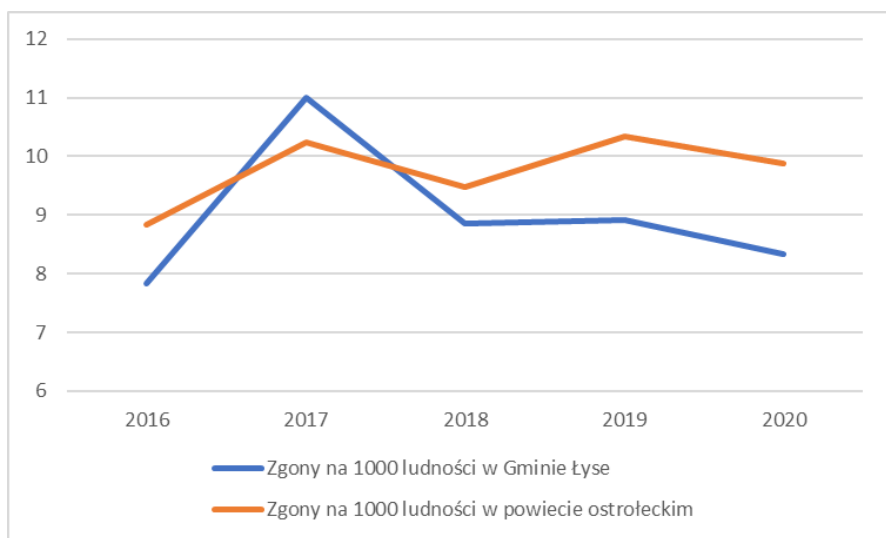
Rys. 3. Urodzenia żywe w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wartości w Gminie są wyższe od tych odnotowanych na terenie powiatu, mimo to porównując liczbę urodzeń w Gminie w przeliczeniu na 1000 osób, można zauważyć, że rozkład ma podobne tendencje do tych panujących w analizowanym okresie w powiecie ostrołęckim. W latach, kiedy w powiecie odnotowano wzrost, podobnie było w Gminie, tak samo jak w okresach spadku.

Rys. 4. Zgony na 1000 osób w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując liczbę zgonów w przeliczeniu na 1000 osób zarówno w Gminie, jak i w powiecie, linia trendu ma bardzo przybliżony kształt. W Gminie odnotowano w latach 2016-2020 mniej zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców niż w powiecie, co może świadczyć o dobrej opiece medycznej oraz młodszym społeczeństwie.

Bardzo ważnym elementem współczesnych zmian demograficznych jest, obok spadku płodności i starzenia się społeczeństwa, przemiana w sferze tworzenia i rozpadu związków małżeńskich. Zmiany w stabilności małżeństw zachodzą powoli. Widoczny jest spadek liczby małżeństw z najkrótszym stażem oraz zawieranie małżeństw w późniejszym wieku. Wzrasta liczba rozwodów wśród małżeństw z najdłuższym stażem.

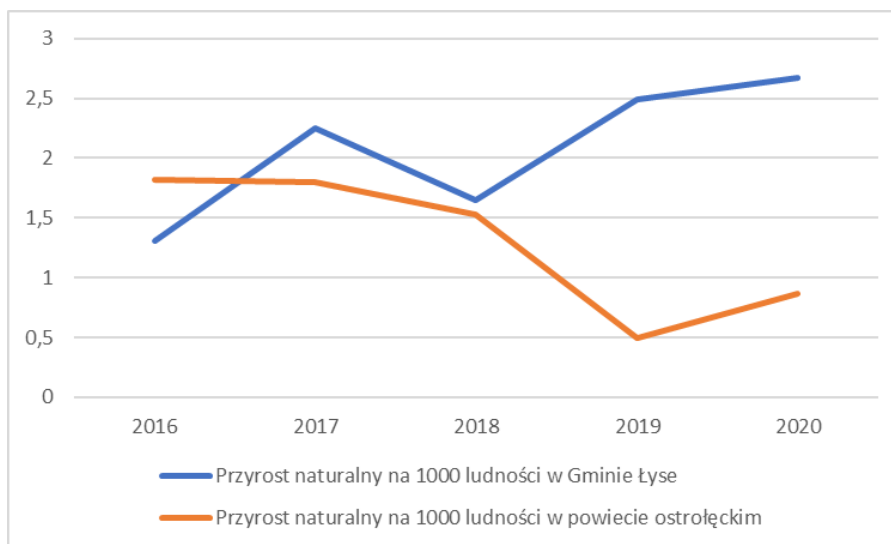
Tabela 5. Małżeństwa zawierane w Gminie w latach 2016 – 2020

Małżeństwa zawarte		2016	2017	2018	2019	2020	
Małżeństwa zawarte	I półrocze	ogółem	13	16	18	13	14
		na 1000 ludności	3,08	3,79	4,25	3,08	3,34
	II półrocze	ogółem	21	32	41	28	32
		na 1000 ludności	4,04	5,68	6,97	4,87	5,49
	ogółem	ogółem	34	48	59	41	46
		na 1000 ludności	4,0	5,7	7,0	4,9	5,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród wstępujących w związek małżeński dominowały osoby stanu wolnego w wieku matrymonialnym⁸, co skutkuje tym, że zdecydowana większość zawieranych małżeństw (78,2%) to małżeństwa pierwsze (tzn. panny z kawalerem). Drugą w kolejności były małżeństwa, w których przynajmniej jedna ze stron była po rozwodzie.

Rys. 5. Przyrost naturalny w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Obserwując przyrost naturalny w analizowanym okresie, można zauważyć w powiecie tendencję spadkową do 2019 roku włącznie, dodatkowo odnotowano gwałtowny spadek w 2018 roku, w którym to zauważono gwałtowny wzrost w Gminie, w której występowała nadwyżka liczby urodzeń nad liczbą zgonów przez ostatnie 5 lat.

Tabela 6. Saldo migracji na pobyt stały w latach 2016-2020

Migracje na pobyt stały		Rok				
		2016	2017	2018	2019	2020
Wewnętrzne	Napływ	45	45	69	44	34
	Odływ	78	69	85	97	63
Zagraniczne	Imigracja	0	1	1	5	2
	Emigracja	0	0	3	0	1
Saldo migracji	Wewnętrznych	-33	-24	-16	-53	-29
	Zagranicznych	0	1	-2	5	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

⁸ Wiek matrymonialny (20–34 lata) to wiek, w którym realizuje się ponad 85% ogólnej liczby nowych związków małżeńskich.

Analizując saldo migracji na pobyt stały można zauważyć, że ruch w Gminie jest niekorzystny. Więcej osób rocznie opuszcza Gminę niż się w niej osiedla.. Może to z czasem stanowić problem. Należałoby w przyszłości zastanowić się nad zapobieganiem tego zjawiska.

Tabela 7. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie w latach 2016 – 2020

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność (w tys.)	8512	8512	8508	8478	8443
Udział ludności Gminy w ogólnej liczbie ludności województwa (w %)	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%	0,16%
Udział ludności Gminy w ogólnej liczbie ludności kraju (w %)	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,31	2,25	1,65	2,49	2,67
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,2	56,7	56,2	56,1	56,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	67,1	66,7	69,1	72	73
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	23	22,7	23	23,5	23,9
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	18,3	18,1	18,5	19,1	19,3
Udział osób w wieku 65 i więcej lat w ogólnej liczbie ludności Gminy (w %)	12,49%	12,38%	12,61%	12,93%	13,04%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

Stosunek liczby dzieci i seniorów do liczby osób w wieku 15-64 lata. Współczynnik może być liczony w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku i jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Jako nieprodukcyjny przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny); wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat - dla kobiet i 18-64 lata - dla mężczyzn).

Przyczyną dyskryminacji osób niepełnosprawnych są często uprzedzenia, częściej jednak wynika ona stąd, iż na ogół zapomina się o nich lub ignoruje, co tworzy i wzmacnia bariery środowiskowe i bariery w postawach społecznych, uniemożliwiające tym osobom uczestniczenie w życiu społecznym.

Tabela 8. Liczba osób niepełnosprawnych w Gminie w latach 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób niepełnosprawnych w gminie					
Ogółem	162	165	150	155	170
Liczba kobiet niepełnosprawnych					
Ogółem	72	75	70	72	80
W wieku 0 – 16 lat	17	17	15	17	20
W wieku 17 – 60	40	42	41	41	40
W wieku emerytalnym	15	16	14	14	20
Liczba mężczyzn niepełnosprawnych					
Ogółem	90	90	80	83	90
W wieku 0 – 16 lat	28	29	25	25	30
W wieku 17 – 65	45	47	43	43	50
W wieku emerytalnym	17	14	12	15	10

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Na podstawie tabeli przygotowanej przez pracowników Gminy, można zauważyć, że problem niepełnosprawności spotyka Gminę. Spośród 8443 osób w 2020 roku 170 została dotknięta niepełnosprawnością, co stanowi 2,01%.

Osoby niepełnosprawne w Gminie w latach 2016-2020 nie korzystały z dofinansowań:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się.

Na podstawie powyższych danych można zauważyć, iż w latach 2016-2020 na terenie Gminy Łyse zachodziły niekorzystne z demograficznego punktu widzenia procesy i trendy. Liczba najmłodszych mieszkańców Gminy (do 17 roku życia) zmniejszyła się w tym okresie o 2,27% przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku emerytalnym o 0,76%. Świadczy to o stopniowym starzeniu się społeczeństwa w tej Gminie co w dłuższej perspektywie może nieść za sobą określone negatywne skutki gospodarcze i społeczne. Przy dalszym utrzymywaniu się tego trendu należy położyć szczególny nacisk na ograniczanie tego negatywnego zjawiska.

Rynek pracy

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Łyse wynosiło w 2020 roku 9,9% (11,3% wśród kobiet i 8,7% wśród mężczyzn). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Łyse 99 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 600 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 501. 65,7% aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Łyse pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 12,5% w przemyśle i budownictwie, a 8,9% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Bezrobocie rejestrowane bywa definiowane w różny sposób. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Stopa bezrobocia w 2020 roku w Gminie wynosiła 9,9 %, porównywalnie do powiatu (9,8%), na tle województwa Gmina wypada niekorzystnie (5,2%), a w porównaniu do kraju, gdzie występowało na poziomie 3,2% było trzykrotnie wyższe.

Tabela 9. Bezrobotni zarejestrowani w powiecie ostrołęckim w 2020 roku

	Zarejestrowani bezrobotni				% zasiłkobiorców w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych	% zasiłkobiorców w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych z danej gminy	% zarejestrowanych bezrobotnych w danej gminie w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych
	ogółem		z prawem do zasiłku				
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety			
Powiat m. Ostrołęka:							
Miasto Ostrołęka	2305	1233	439	251	7,87%	19,05%	41,33%
Powiat ostrołęcki:							
Gmina Baranowo	267	119	28	10	0,50%	10,49%	4,79%
Gmina Czarnia	81	46	11	7	0,20%	13,58%	1,45%
Gmina Czerwin	102	52	23	14	0,41%	22,55%	1,83%
Gmina Goworowo	299	150	63	38	1,13%	21,07%	5,36%
Gmina Kadzidło	339	215	95	61	1,70%	28,02%	6,08%
Gmina Lelis	434	243	87	56	1,56%	20,05%	7,78%
Gmina Łyse	321	168	45	28	0,81%	14,02%	5,76%
Gmina Myszyniec	403	212	75	38	1,34%	18,61%	7,23%
w tym:							
miasto Myszyniec	172	78	31	14	0,56%	18,02%	3,08%
Gmina Olszewo Borki	486	222	92	41	1,65%	18,93%	8,71%
Gmina Rzekuń	389	211	99	59	1,78%	25,45%	6,98%
Gmina Troszyn	151	80	33	19	0,59%	21,85%	2,71%
Ogółem powiat ostrołęcki	3272	1718	651	371	11,67%	19,90%	58,67%
Ogółem PUP	5577	2951	1090	622	19,54%	19,54%	100,00%
Stan na koniec listopada 2020r.	5470	2892	1030	605			

Źródło: Statystyka na dzień 31.12.2020 z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrołęce

Porównując gminy w powiecie ostrołęckim, Gmina Łyse w 2020 roku uplasowała się na 6 miejscu spośród 11 gmin. Oznacza to, że bezrobocie w tej Gminie jest wyższe od 5 gmin oraz niższe niż w 5 gminach. Ze statystyk prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Ostrołęce wynika, że około 52 % bezrobotnych w Gminie Łyse stanowią kobiety. Zdecydowana większość zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku dla bezrobotnych (tylko około 14% pobierało zasiłek). Sytuacja materialna części bezrobotnych jest bardzo trudna, co powoduje, że zwracają się oni o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani w Gminie Łyse w latach 2016 – 2020

Bezrobotni zarejestrowani	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	393	354	319	311	321
Mężczyźni	169	166	143	149	153
Kobiety	224	188	176	162	168
Do 25 roku życia	111	93	75	67	63
Do 30 roku życia	177	162	124	124	124
Powyżej 50 roku życia	68	61	70	67	67
Długotrwale bezrobotni	253	216	199	190	205

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

W analizowanym okresie w porównaniu z 2016 rokiem największy spadek bezrobotnych nastąpił wśród osób do 25 roku życia (o 56,7 %). Zmniejszył się także udział procentowy osób z tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych. Niepokojącym zjawiskiem jest wysoki odsetek udziału procentowego długotrwale bezrobotnych(w 2020 roku 63,9%). Jest to grupa bezrobotnych zakwalifikowana do osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które są trudne do skutecznej aktywizacji i wymagają różnorodnych i systematycznych form wsparcia w ramach programów rynku pracy.

Tabela 11. Porównanie liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w latach 2016 – 2020

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	2016			2017			2018			2019			2020		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina	7,3%	5,8%	9,2%	6,6%	5,6%	7,7%	5,9%	4,9%	7,1%	5,8%	5,1%	6,6%	6,0%	5,3%	6,9%
Województwo	5,8%	5,6%	6,0%	4,8%	4,4%	5,1%	4,2%	3,9%	4,6%	3,9%	3,6%	4,2%	4,6%	4,4%	4,9%
Kraj	5,6%	5,0%	6,4%	4,6%	3,9%	5,4%	4,2%	3,5%	5,0%	3,8%	3,2%	4,4%	4,6%	4,0%	5,3%

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmniejszyła się w latach 2016 – 2020. Porównując ten wskaźnik z danymi z województwa i krajowymi, gdzie utrzymywał się na podobnym poziomie, w Gminie wynosił więcej o niespełna 2% co roku. Stały udział osób długotrwale bezrobotnych wskazuje, że działania do nich adresowane są mało skuteczne.

Większość mieszkańców Gminy zatrudnionych jest w rolnictwie. Ten dział gospodarki generuje niewielką ilość nowych miejsc pracy nawet w okresach rozwojowych i charakteryzuje się występowaniem ukrytego bezrobocia. Poprawa sytuacji na rynku pracy byłaby możliwa w wypadku realizacji nowych inwestycji na terenie Gminy (turystyka, agroturystyka, przetwórstwo płodów rolnych), bądź na terenie pobliskich miast.

Zasoby i warunki mieszkaniowe

Gmina Łyse w 1991 roku potwierdziła własność nieruchomości i ruchomości, otrzymując od Wojewody Ostrołęckiego decyzje komunalizacyjne stwierdzające nabycie mienia z mocy prawa. Decyzje te stanowią podstawę założenia Ksiąg Wieczystych w Sądzie Rejonowym w Ostrołęce Wydział Ksiąg Wieczystych. Po 1991 roku do zasobów mienia komunalnego Gmina nabywa prawo własności gruntów niezabudowanych lub zabudowanych na podstawie aktów notarialnych sporządzanych przez Notariuszy w Kancelariach Notarialnych w Ostrołęce, prawomocnych decyzji Wójta Gminy Łyse zatwierdzających podziały nieruchomości na podstawie art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 z późn. zm.) oraz prawomocnych decyzji Wojewody Mazowieckiego o stwierdzeniu nabycia własności z mocy prawa (art. 73) wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 maja 1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 1990 r. Nr 32, poz. 191 z późn. zm.), przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 z późn. zm.).

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe Gminy w latach 2016 – 2020

Zasoby mieszkaniowe	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	26	23	23	23	21
Powierzchnia użytkowa mieszkań	1541,36	1376,82	1376,82	1376,82	1217,97
Liczba składanych wniosków o mieszkanie	2	2	2	2	2
Kwota dodatków mieszkaniowych	9133	5538	1612	639	0
Liczba mieszkań wynajętych	13	13	13	14	14
Liczba mieszkań dostępnych	13	10	10	9	7

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

System edukacji dzieci i młodzieży

Działalność i organizacja systemu oświaty w Polsce określa ustawa z dnia 7 września 1991 roku (o systemie oświaty). Nową strukturę oświaty wprowadzono 8 lat później. Według Konstytucji RP każdy obywatel naszego kraju ma prawo do nauki. Kształcenie w szkołach publicznych jest bezpłatne. Tylko szkoły podstawowe oraz gimnazja posiadają status instytucji obowiązkowych. Nauczanie jest obowiązkowe od 6 do 18 roku życia. Za brak zgłoszenia dziecka do szkoły, a także za niewypełnianie przez dane dziecko obowiązku szkolnego odpowiedzialni są rodzice, czyli jego prawni opiekunowie, którzy w takich sytuacjach zostaną ukarani grzywną. W Polsce edukacja podlega Ministerstwu Edukacji Narodowej (MEN) oraz Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW).

Wychowanie Przedszkolne

Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 7 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat. Dziecko w wieku 6 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu, oddziale przedszkolnym zorganizowanym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego. Obowiązek ten rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 6 lat. W przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, obowiązek ten rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko rozpocznie spełnianie obowiązku szkolnego. Dziecko w wieku 3–5 lat ma prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego w przedszkolu lub innej formie wychowania przedszkolnego. Rodzicom zapewniono możliwość wyboru wieku rozpoczynania edukacji szkolnej.

Według danych statystycznych w Gminie Łyse można zauważyć spadek liczby dzieci w wieku 3 – 6 lat. Może to być spowodowane dodatnim saldem migracji, jak i starzejącym się społeczeństwem. Na terenie Gminy Łyse funkcjonują trzy przedszkola oraz dziewięć oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, gdzie dzieci w wieku 3 – 6 lat mogą uczęszczać na zajęcia, kiedy ich rodzice przebywają w pracy.

Tabela 13. Liczba dzieci w Gminie w wieku przedszkolnym w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
dzieci w wieku 3 - 6 lat	434	423	435	393	377
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3 - 6 lat	253	292	306	299	300

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na przestrzeni analizowanych lat można zauważyć, że procentowy udział dzieci zapisanych do przedszkola w wieku przedszkolnym wzrasta. W 2016 roku zapisanych do przedszkola było 58,29% dzieci w wieku 3 – 6 lat, w 2018 roku było to już 70,34 %, a w 2020 wynosiło aż 79,55%. Może to być spowodowane lepszą dostępnością do przedszkoli czy większą świadomością rodziców, którzy decydują się na rozwój dzieci pod okiem osób wyspecjalizowanych (nauczyciele przedszkolni).

Tabela 14. Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych w latach 2016-2020

Nazwa placówki przedszkolnej	Liczba dzieci				
	2016	2017	2018	2019	2020
Samorządowe przedszkole w Łysych	45	39	39	50	50
Niepubliczne Przedszkole „Radosny Zakątek”	-	52	52	41	51
Przedszkole Niepubliczne „Chatka Puchatka”	25	23	27	25	25

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Na terenie Gminy funkcjonują trzy przedszkola: Samorządowe Przedszkole w Łysych, Niepubliczne Przedszkole „Radosny Zakątek” w Łysych, Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Chatka Puchatka” w Łysych. W 2020 roku łącznie do przedszkoli uczęszczało 126 dzieci, stanowi to 42% wszystkich dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Tabela 15. Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych funkcjonujących przy szkole podstawowej w latach 2016-2020

Nazwa oddziału przedszkolnego funkcjonującego przy szkole podstawowej		Liczba dzieci				
		2016	2017	2018	2019	2020
1	O/p przy SP w Łysych	49	50	50	44	42
2	O/p przy SP w Lipnikach	27	23	26	30	32
3	O/p przy SP Zalasiu	36	35	41	40	37
4	O/p przy SP w Szafrankach	10	14	14	6	-
5	O/p przy SP w Dębach	14	3	9	12	9
6	O/p przy SP w Wejdzie	13	11	10	12	13
7	O/p przy SP w Łączkach	9	10	12	14	18
8	O/p przy SP w Warmiaku	13	18	12	10	9
9	O/p przy SP w Pupkowiźnie	12	14	14	15	14

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

W Gminie Łyse przy każdej szkole podstawowej funkcjonuje także punkt przedszkolny w dziewięciu wsiach. Do punktów przedszkolnych uczęszczało w analizowanym okresie więcej dzieci w wieku 3 – 6 lat niż do przedszkoli, spowodowane to jest większą liczbą punktów przy szkołach podstawowych oraz większą dostępnością dla rodziców. W 2020 roku zapisanych było 174 dzieci, co stanowi 58% dzieci w tym wieku objętych wychowaniem przedszkolnym i 46,15% dzieci ogółem w tym wieku.

System oświaty

Kształcenie obowiązkowe trwa w Polsce 9 lat i obejmuje ostatni rok edukacji przedszkolnej oraz 8-letnią szkołę podstawową.

W polskim systemie edukacji oddzielono obowiązek szkolny i obowiązek nauki:

- Obowiązek szkolny (tj. obowiązek uczęszczania do 8-letniej szkoły podstawowej) dotyczy dzieci i młodzieży w wieku 7-15 lat.
- Obowiązek nauki odnosi się do młodzieży w wieku 15-18 lat i może być realizowany w formie szkolnej lub pozaszkolnej (np. poprzez przygotowanie zawodowe u pracodawcy).

Od początku 2017 r. wprowadzana jest reforma oświaty, której głównym celem jest lepsze przygotowanie uczniów kończących cały cykl kształcenia do potrzeb rozwoju indywidualnego oraz potrzeb nowoczesnego rynku pracy, do czego potrzebny jest solidny

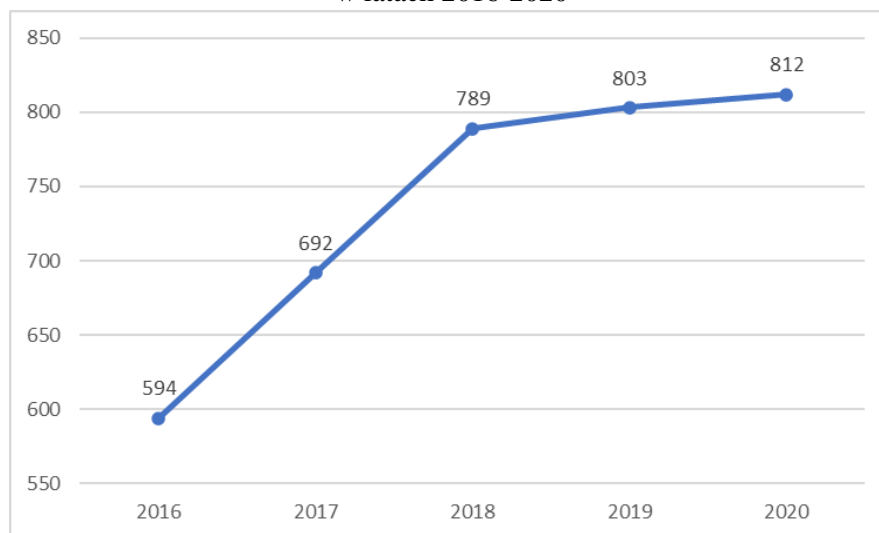
fundament wykształcenia ogólnego. W miejsce 6-letnich szkół podstawowych wprowadzono szkoły 8-letnie, w miejsce 3-letnich liceów ogólnokształcących - 4-letnie licea, w miejsce 4-letnich techników - 5-letnie technika, a w miejsce zasadniczych szkół zawodowych - szkoły branżowe. Gimnazja zostały docelowo zlikwidowane.

Kluczowe elementy reformy to:

- Zmiana struktury systemu oświaty polegająca na wprowadzeniu długiej 8-klasowej szkoły podstawowej w miejsce 6-letniej szkoły podstawowej i 3-letniego gimnazjum;
- Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla 6-latków, w trakcie którego dziecko uczy się podstawowych umiejętności, a jego nauka, podobnie jak nauka w szkole jest objęta subwencją oświatową z budżetu państwa;
- Zapewnienie darmowych podręczników;
- Wydłużenie o rok cyklu kształcenia ogólnego i zawodowego w szkołach średnich (4-letnie liceum ogólnokształcące oraz 5-letnie technikum);
- Wprowadzenie 3-letniego kształcenia branżowego (1 kwalifikacja w danym zawodzie) z możliwością nabywania dalszych kwalifikacji i przygotowania do matury w 2-letniej szkole branżowej II stopnia. Upowszechnienie kształcenia dualnego realizowanego we współpracy z przedsiębiorcami;
- Zwiększenie udziału pracodawców we współfinansowaniu kształcenia zawodowego poprzez utworzenie Funduszu Rozwoju Edukacji Zawodowej.

Zmiany rozpoczęły się od roku szkolnego 2017/2018.

Rys. 6. Liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Tabela 16. Liczba dzieci w szkołach podstawowych w latach 2016-2020

Nazwa szkoły podstawowej	Liczba dzieci				
	2016	2017	2018	2019	2020
SP im. H. Sienkiewicza w Łysych	249	294	342	359	380
SP w Lipnikach	86	101	113	113	118
SP w Żalasiu	84	105	115	112	101
SP w Szafrankach	33	32	33	39	36
SP w Dębach	33	39	43	38	32
SP w Wejdzie	21	23	27	28	29
SP w Łączkach	33	38	48	45	42
SP w Warmiaku	37	38	46	48	47
SP w Pupkowiźnie	18	22	22	21	27

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Tabela 17. Liczba dzieci w gimnazjach w latach 2016-2018

Nazwa szkoły ponadpodstawowej	Liczba dzieci		
	2016	2017	2018
Publiczne Gimnazjum w Łysych	144	102	48
Publiczne Gimnazjum w Lipnikach	49	27	14
Publiczne Gimnazjum w Żalasiu	73	45	22
Publiczne Gimnazjum w Warmiaku	22	17	11

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

W związku z reformą oświaty w 2018 roku zostały zlikwidowane gimnazja, na rzecz roku dłużej w szkołach średnich. Na terenie Gminy występowały cztery gimnazja, obecnie dzieci mogą się kształcić po szkole podstawowej tylko w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Łysych. Może to stanowić problem komunikacyjny dla wielu uczniów oraz ich rodziców, ponieważ wszyscy uczniowie muszą dojeżdżać do jednej wsi, zamiast uczęszczać do szkoły w pobliżu miejsca zamieszkania.

Tabela 18. Liczba dzieci w szkołach ponadgimnazjalnych w latach 2016-2018

TYP SZKOŁY	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liceum Ogólnokształcące	21	-	-	-
Technikum	113	119	129	190
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	58	40	15	-
RAZEM	192	159	144	190

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Zespół Szkół Powiatowych w Łysych to szkoła z pięćdziesięcioletnią tradycją. Swoją ofertę kieruje do młodzieży i dorosłych z okolicznych gmin. Może pochwalić się dobrze wyposażoną bazą dydaktyczną i sportową. Od lat drużyny chłopców i dziewcząt z Łysych zajmują czołowe lokaty w powiatowych rozgrywkach sportowych. Szkoła stwarza korzystne warunki do rozwoju różnorodnych zainteresowań i uzdolnień, proponując uczniom udział w ciekawych zajęciach pozalekcyjnych, konkursach i projektach – obywatelskich, ekonomicznych, regionalnych, językowych. W szkole organizuje się wycieczki, zarówno związane z aktualnymi kierunkami kształcenia, jak i turystyczno - krajoznawcze. Uczniowie udzielają się w akcjach charytatywnych, angażują się również w honorowe krwiodawstwo. Podejmuje się też wiele działań kulturalnych, związanych z teatrem, poezją, kabaretem, muzyką. Uczniowie uczestniczą w projektach proekologicznych, propagujących zdrowy styl życia.

Stan bezpieczeństwa publicznego

Na bezpieczeństwo publiczne wpływa ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnoprzyjęte normy postępowania.⁹

Zadania własne Gminy w zakresie zaspokajania potrzeb zbiorowych wspólnoty w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, a także ochrony przeciwpożarowej zostały uwzględnione w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Wykaz instytucji i osób, które są odpowiedzialne za kwestie bezpieczeństwa na terenie Gminy Łyse:

- Wójt Gminy Łyse,
- Policja (Posterunek Policji w Łysych),
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łysych,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lipnikach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łączkach,
- Państwowa Straż Pożarna w Ostrołęce,
- Straż Leśna,
- Rada Gminy w Łysych.

Za bezpieczeństwo publiczne w regionie Gminy Łyse odpowiada Posterunek Policji w Łysych zlokalizowany przy ulicy Ostrołęckiej 2. Posterunek Policji w Łysych został włączony w struktury Komisariatu Policji w Myszyńcu, ul. dr. Pawłowskiego 15. Posterunki Policji stworzone są w celu realizowania zadań na terenach gmin miejsko – wiejskich, gdzie nie funkcjonują siedziby komisariatów. Dzięki ich funkcjonowaniu mieszkańcy mają możliwość sygnalizowania oraz zgłaszania o zdarzeniach i sytuacjach, które mogą zagrażać bezpieczeństwu ludzi i mienia. Posterunki zapewniają także szybszą reakcję policji. Warto zaznaczyć, że to społeczność lokalna i przedstawiciele samorządu lokalnego wpływają

⁹ encyklopedia.pwn.pl/haslo/3876790/bezpieczenstwo-publiczne.html (dostęp z dnia 20.05.2021)

na tworzenie posterunków policji, poprzez zgłaszanie potrzeb ich utworzenia pod warunkami interesu społecznego, znacznego stopnia zagrożenia przestępczością oraz odległością od siedziby komisariatu. Komisariat natomiast to wyższa jednostka, która zajmuje się realizowaniem zadań służby prewencyjnej Policji oraz współdziała z samorządem terytorialnym.

W regionie funkcjonuje także Ochotnicza Straż Pożarna, która dba o bezpieczeństwo mieszkańców. Prowadzi działania, które mają na celu zapobiegać pożarom oraz biorą udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie zagrożeń.

Tabela 19. Sytuacja bezpieczeństwa w Gminie

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba policjantów w Gminie	7	8	8	8	8
Liczba dzielnicowych	2	2	2	2	2
Liczba interwencji ogółem	708	677	687	587	694
Liczba interwencji domowych	161	214	214	224	166
Liczba kolizji drogowych	72	46	80	55	53
Liczba przestępstw	26	53	52	54	56
Liczba wykroczeń	155	486	393	438	185

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Analizując dane umieszczone w tabeli można dostrzec, iż liczba przestępstw i wykroczeń w latach 2016-2020 znacznie wzrosła przy jednoczesnym spadku interwencji oraz kolizji drogowych. Na terenie Gminy niezmiennie pozostaje ta sama liczba pracowników Posterunku Policji. Można dojść do wniosku, że Gmina Łyse jest raczej bezpieczną gminą. Analizy, sprawozdania oraz własne spostrzeżenia ukazują jednak dziedziny i miejsca, które wymagają podjęcia działań zmierzających do eliminacji wszelkich braków i nieprawidłowości.

Działalność organizacji pozarządowych

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu. Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów. Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W Gminie Łyse co roku Program współpracy Gminy Łyse z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2021 zgodnie z uchwałą nr XV/116/2020 Rady Gminy Łyse z dnia 18 września 2020 r.

Działania podjęte w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w 2020 roku zostały wymienione w poniższym sprawozdaniu.

„Program współpracy Gminy Łyse z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2020 rok” przyjęty uchwałą Nr IX/54/2019 Rady Gminy Łyse z dnia 24 września 2019 roku, a następnie zmieniony uchwałą Nr X/70/2019 Rady Gminy Łyse z dnia 29 listopada 2019 roku określił zakres zadań przewidziany do realizacji przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Mieściły się w nim zadania z następujących obszarów:

- kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego,
- pomocy społecznej,
- kultury fizycznej,

- nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- ratownictwa i ochrony ludności,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Realizowane formy współpracy Gminy Łyse z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w roku 2020:

- 1) konsultacje dotyczące procedury ubiegania się i rozliczania dofinansowania z budżetu Gminy Łyse;
- 2) współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych z innych źródeł:
 - włączenie się w realizację przez Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Łysych zadania pn. Album „Palma Kurpiowska” oraz w przygotowanie sprawozdania z realizacji w/w zadania. Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne zrealizowało w okresie od 15.04.2020 roku do 30.09.2020 roku zadanie, które uzyskało dofinansowanie w ramach powierzonego przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kurpsie Razem” grantu w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;
 - pomoc w przygotowaniu wniosku o powierzenie grantu w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014– 2020. Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Łysych w październiku 2020 roku złożyło wniosek na realizację zadania pn. „Warsztaty rzeźbiarskie na Kurpiach”. Planowany termin realizacji 01.04.2021 -31.08.2021;
 - pomoc w przygotowaniu wniosku o powierzenie grantu w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Łysych w październiku 2020 roku złożyło wniosek na realizację zadania pt. „WIELKANOCNA PALMA KURPIOWSKA - PROCES TWORZENIA”. Planowany termin realizacji 01.04.2021 - 31.08.2021;

- pomoc w przygotowaniu ofert składanych przez Koła Gospodyń Wiejskich w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w obszarze „Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych”: zadanie 2. Wspieranie rozwoju gospodyń aktywnych społecznie. Dzięki uzyskaniu dofinansowania KGW Pupkowizna oraz KGW Zalas zakupiły sprzęt i wyposażenie niezbędne do prowadzenia działalności statutowej swoich organizacji.

3) konsultowanie projektów uchwał Rady Gminy w dziedzinach związanych z działalnością statutową danej organizacji;

4) promowanie przez samorząd gminy działalności organizacji pozarządowych i pomocy w tworzeniu ich dobrego wizerunku w prasie lokalnej, czasopiśmie oraz stronie internetowej Gminy Łyse - <http://www.gminalyse.pl> i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Łyse <http://www.uglyse.e-bip.eu>.

Wójt Gminy Łyse nie ogłaszał otwartych konkursów w oparciu o Program współpracy Gminy Łyse z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2020 rok. W związku z powyższym Gmina Łyse nie przekazała dotacji dla organizacji pozarządowych w trybie ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r., poz. 1057) z przeznaczeniem na realizację zadań własnych w 2020 roku.¹⁰

W Krajowym Rejestrze zarejestrowanych było 11 podmiotów. Odpowiednio 7 stowarzyszeń, 3 ochotnicze straże pożarne oraz 1 związek zawodowy. Powyższe zestawienie nie uwzględnia klubów sportowych, których ewidencja jest prowadzona oddzielnie.

Działalność organizacji pozarządowych w Gminie Łyse jest coraz bardziej widoczna. Biorą one czynny udział w realizacji poszczególnych projektów. Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego działające na terenie Gminy pozyskują środki finansowe również z innych źródeł, m.in. ze środków Ministerstwa Sportu, Starostwa Powiatowego w Ostrołęce oraz sponsorów.

¹⁰ Sprawozdanie z realizacji programu współpracy Gminy Łyse z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2020

Tabela 20. Współpraca z NGO

Rok	Obszar współpracy	Kwota
2016	Współpraca finansowa:	
	- z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego	46.927,62 zł
	- z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień	40.000,00 zł
	- tryb małych zleceń	8.968,00 zł
2017	Współpraca finansowa:	
	- z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień	25.000,00 zł
	- tryb małych zleceń	3.200,00 zł
2018	Współpraca niefinansowa:	0,00 zł
2019	Współpraca niefinansowa:	0,00 zł
2020	Współpraca niefinansowa:	0,00 zł

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Obszar Ekonomii Społecznej

Ekonomia społeczna, zgodnie z „Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej” (KPRES), to „sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.”¹¹

Zgodnie z „Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej”, podmioty ekonomii społecznej należą do czterech głównych grup:

- **przedsiębiorstw społecznych;**
- **podmiotów reintegracyjnych**, służących reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej;
- **podmiotów działających w sferze pożytku publicznego** - organizacje pozarządowe prowadzące działalność odpłatną i nieodpłatną pożytku publicznego; podmioty te mogą stać się przedsiębiorstwami społecznymi, o ile podejmą działalność gospodarczą w pewnym zakresie, podejmując również zobowiązania statutowe odnośnie do dystrybucji zysku;
- **podmiotów sfery gospodarczej**, które tworzone były w związku z realizacją celu społecznego, bądź dla których leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Są to podmioty, które nie posiadają wszystkich cech przedsiębiorstwa społecznego. Grupę tę można podzielić na cztery podgrupy:
 - organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych;
 - zakłady aktywności zawodowej;
 - spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie;
 - pozostałe spółdzielnie o charakterze konsumenckim i wzajemnościowym.

¹¹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, Warszawa 2014, źródło: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Pożytku Publicznego

Zgodnie z powyższą definicją prowadzone są rejestry centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych, warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej zarejestrowanych na terenie województwa mazowieckiego.

O ekonomii społecznej myśli się najczęściej przez pryzmat osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym: bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych, ludzi z niepełnosprawnościami, a więc wszystkich tych, którzy z jakichś powodów nie odnajdują się na rynku pracy. To właśnie oni są podmiotem ekonomii społecznej. Oni też, przy pomocy Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), samorządów oraz lokalnych liderów mogą tworzyć przedsiębiorstwa społeczne, które jako podmioty ekonomii społecznej są nastawione nie tylko na realizację celów gospodarczych, ale i wypełnienie misji społecznej. Kwintesencją odpowiedzialności ekonomii społecznej – jest tworzenie nowych miejsc pracy oraz zagospodarowanie takich obszarów aktywności ekonomicznej, które mogą skutecznie eliminować problemy występujące w lokalnych środowiskach.

Zdefiniowanie problemu występującego lokalnie – to pierwszy krok w kierunku wielowymiarowego budowania ekonomii społecznej. Idzie za tym potrzeba aktywności osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, która wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy, pozwala realizować zakładany cel gospodarczy oraz wypełniać misję społeczną.

Sytuacja rodzin i system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W Gminie Łyse wsparcie można uzyskać w instytucjach i organizacjach i u osób podejmujących działania na rzecz poprawy sytuacji rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej lub w kryzysie, są to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Łyse.

Zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Dokumentem o charakterze strategicznym w Gminie Łyse, mającym za zadanie kompleksową koordynację działań związanych z procesami wspierania rodzin, jest „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łyse na lata 2019-2021”. Jest on kontynuacją programów wspierania rodziny tworzonych i realizowanych sukcesywnie od 2016 roku. Podstawowym założeniem programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Tabela 21. Powody ubiegania się o pomoc społeczną w Gminie Łyse
w latach 2016-2020

Powód ubiegania się o pomoc społeczną	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ubóstwo	275	201	173	145	127
Bezrobocie	60	43	35	37	34
Niepełnosprawność	79	63	59	60	49
Długotrwała lub ciężka choroba	33	34	40	49	52
Bezradność	35	26	45	29	22
Alkoholizm	6	7	7	8	5
Narkomania	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	81	49	39	36	35
Wielodzietność	80	48	39	35	2
Bezdomność	2	1	3	4	3
Opuszczenie zakładu karnego	1	1	0	1	0
Sieroctwo	0	0	0	0	0
Przemoc	1	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	1	4
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	19

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Każdy przypadek rodzinnych problemów wymaga zindywidualizowanych działań, niejednokrotnie z udziałem specjalistów z poza ośrodka pomocy. Bezpieczeństwo socjalne rodzin było realizowane poprzez między innymi zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w zakresie świadczeń pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych objął wsparciem (świadczeniami bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania) 352 osoby. Pomoc finansowa była świadczona w formie zasiłków okresowych, celowych, stałych.

W 2020 roku kadrę GOPS stanowiło 26 osób: 12 osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w tym m.in. 1 kierownik, 1 asystent rodziny i 3 pracowników socjalnych. Ponadto 14 osób świadczyło usługi opiekuńcze na podstawie umowy zlecenie, które swymi usługami obejmowały 14-tu chorych – 8 w ramach „opieki wytchnieniowej” i 3-y dla osób niepełnosprawnych, współfinansowane ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz 3 osoby, które świadczyły usługi opiekuńcze finansowane w całości ze środków budżetu Gminy. W analizowanym okresie Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy jednego pracownika socjalnego na dwa tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników, lub **proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie**

gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Do zadań zleconych realizowanych przez GOPS należały:

- świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dodatek energetyczny dla odbiorców wrażliwych energii elektrycznej,
- wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd.
- świadczenie wychowawcze – 500+
- świadczenie „Dobry Start”.

Do zadań własnych Gminy z zakresu pomocy społecznej należało:

- finansowanie pobytu w domach pomocy społecznej,
- finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- finansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za świadczeniobiorców pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej,
- wypłata zasiłków stałych,
- wypłata zasiłków okresowych,
- wypłata zasiłków celowych,,
- wpłata dodatków mieszkaniowych,
- finansowanie usług opiekuńczych,
- dożywianie dzieci w szkołach,
- pokrywanie wydatków związanych z utrzymaniem Ośrodka Pomocy Społecznej.
- praca socjalna.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych realizował:

- Program „Opieka wychnieniowa” skierowany do opiekunów dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych. Ze wsparcia skorzystało 8 opiekunów – 6 opiekunów dzieci niepełnosprawnych oraz 2-ch opiekunów osób dorosłych.
- Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” skierowany do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności od 75 roku życia. Wsparciem objęto 3-ch chorych.

Realizując zadania wynikające z poszczególnych ustaw Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał wsparcia w formie materialnej i niematerialnej.

- Pomoc materialna - przyznawana jest na zabezpieczenie bieżących potrzeb rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie ich zabezpieczyć. Świadczenia pieniężne udzielane są w szczególności w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, celowych na żywność.
- Pomoc niematerialna - należy do niej: praca socjalna, składka na ubezpieczenie zdrowotne, zakup posiłków w szkole, schronienie, pomoc rzeczowa, zakup żywności, usługi opiekuńcze, pobyt w domu pomocy społecznej.¹²

W roku 2020 realizowano Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łyse na lata 2019-2021, który został przyjęty uchwałą Nr III/14/18 Rady Gminy Łyse z dnia 20 grudnia 2018 r. Głównym celem programu było tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w Gminie Łyse. W ramach realizacji programu w roku 2020 podejmowanych było szereg działań.

¹² Raport o stanie Gminy Łyse za rok 2020

Tabela 22. Pomoc społeczna w Gminie Łyse w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	559	377	303	288	373
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	286	229	173	179	190
Liczba dzieci korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	1469	1501	1432	1810	1832
Liczba dzieci korzystających ze świadczenia Dobry Start	0	0	1229	1227	1215
Liczba dzieci korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	52	50	37	27	19
Liczba dzieci korzystających z zasiłku rodzinnego	1155	1078	1008	942	889
Liczba dzieci korzystających ze stypendium socjalnego i zasiłku szkolnego	234	184	0	98	121
Liczba rodzin korzystających z karty dużej rodziny	146	172	189	362	433
Liczba dzieci korzystających z karty dużej rodziny	524	599	656	789	860
Liczba rodzin objętych procedurą NK	23	17	10	21	14
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	25	18	10	21	15
Liczba zakończonych procedur NK na skutek ustania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego przypuszczeniu o zaprzestaniu stosowania przemocy po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	7	14	2	9	5
Liczba sporządzonych formularzy NK – A przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	9	3	2	3	0
Liczba sporządzonych formularzy NK - C	8	8	5	14	2
Liczba sporządzonych formularzy NK - D	5	6	5	10	1
Liczba asystentów rodzin	0	0	1	1	1
Liczba rodzin mających nakaz współpracy z asystentem rodziny	0	0	1	2	2
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	0	0	2	4	4

Źródło: dane udostępnione przez Gminę do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w latach 2021-2030

Zarówno liczba osób jak i rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Gminie sukcesywnie się zmniejsza, co może prognozować poprawę jakości życia mieszkańców.

Dużym finansowym wsparciem rodziny ze strony państwa były świadczenia wychowawcze przyznawane na dzieci do 18 r.ż. tzw. „świadczenia wychowawcze 500+”. W roku 2020 wypłacono świadczenia rodzinom z 1832 dziećmi. Kwota wypłaconych świadczeń to 916 000 zł. Kolejną formą pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej są świadczenia dla uczących się dzieci i młodzieży. Wsparcie materialne w formie stypendium socjalnego oraz zasiłku szkolnego otrzymało w 2020 r. 121 uczniów. Stypendia przeznaczone są na cele edukacyjne.

Wsparcie rodzin realizowano również poprzez wypłacanie w formie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych, a także świadczenie „Dobry Start”, z którego skorzystało w 2020 roku 1215 dzieci. Jest ono wypłacane w związku z rozpoczęciem roku szkolnego. Od 2016 roku liczba osób, które mają przesłanki do korzystania z Karty Dużej Rodziny zdecydowanie wzrosła (ze 146 rodzin i 524 dzieci do 433 rodzin z 830 dzieci). Jest to wzrost o niemal 300% biorąc pod uwagę rodziny oraz 150% patrząc na liczbę dzieci.

Realizując Gminny Program wspierania rodziny GOPS 2020 roku zatrudnił jednego asystenta rodziny w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu. Wsparciem asystenta rodziny objęte były 2 rodziny na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrołęce Wydział III Rodzinny i Nieletnich. Rodziny przeżywające trudności miały zapewniony dostęp do pomocy psychologicznej w Punkcie Konsultacyjnym, działającym przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łysych. W 2020 roku ze wsparcia psychologicznego skorzystało 7 rodzin. Ponadto nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego udzielają adwokat i radca prawny w punkcie zlokalizowanym w Zespole Szkół Powiatowych w Łysych oraz radca prawny zatrudniony w Urzędzie Gminy w Łysych. Z powodu zagrożenia zdrowia i życia 4-ro dzieci z dwóch rodzin przebywało w pieczy zastępczej. Głównym powodem umieszczenia w pieczy zastępczej był alkoholizm rodziców, który powodował, że nie byli oni w stanie wypełniać podstawowych obowiązków rodzicielskich.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przystępując do przygotowywania analizy SWOT w Gminie Łyse, zdefiniowano zakresy poszczególnych ocen:

- **Mocne strony** – są to obszary, w których obecne działania uważane są przez większość jako skuteczne, tak w odniesieniu do dzisiejszych, jak i przyszłych potrzeb, a stosowane metody oraz mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. Są to generalnie zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania przyszłego rozwoju, a na ich kształt ma wpływ zarówno władza samorządowa, jak i społeczność Gminy.

- **Słabe strony** – to obszary występowania zjawisk, co do których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wytworzono skutecznych mechanizmów zarządzania, czy też nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu szans rozwojowych. Są to zjawiska negatywne, ale możliwe do zmiany w obrębie Gminy.

- **Szanse** – to sfera działań i zjawisk, które mogą wspierać nasze planowane przedsięwzięcia i korzystnie wpływać na proces rozwoju społeczno-gospodarczego. Oceniając szanse, wskazywano prawdopodobieństwo ich powstania i ewentualny czas trwania. Zjawiska te mają charakter pozytywny z punktu widzenia możliwości rozwojowych Gminy Łyse, jednakże wpływ na ich zaistnienie leży poza bezpośrednim, teraźniejszym zasięgiem władz i społeczności Gminy.

- **Zagrożenia** – to obszary, które niekorzystnie oddziałują lub będą w przyszłości oddziaływały na nasze planowane działania, mając niekorzystny wpływ na rozwój Gminy Łyse. Konieczne jest w tym przypadku określenie prawdopodobieństwa ich powstania, czasu trwania i znaczenia w procesie rozwoju Gminy. Zagrożenia są zjawiskiem negatywnym, lecz ich występowanie leży poza możliwościami naszego bezpośredniego oddziaływania

Tabela 23 . Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilne zatrudnienie w obszarze ekologicznego rolnictwa <ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień skażenia środowiska • Rozwinięta sieć placówek usługowo – handlowych <ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień bezrobocia • Wskaźnik przestępczości poniżej średniej krajowej • Duży zakład produkcyjny na terenie Gminy (JBB Bałdyga) <ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa • Silne poczucie tożsamości lokalnej • Sieć szkół o wysokiej jakości • Dobry poziom opieki medycznej (Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie Gminy) <ul style="list-style-type: none"> • Czysta, zadbaną Gmina • Liczne obiekty dziedzictwa kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych • Niewielka liczba zachęt dla przedsiębiorców <ul style="list-style-type: none"> • Bardzo słabe gleby • Brak miejsc dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby Malucha) • Niska aktywność organizacji pozarządowych • Słabe utożsamianie się mieszkańców z Gminą <ul style="list-style-type: none"> • Brak Domu Pomocy Społecznej • Mało wytyczonych szlaków turystycznych (obszar Natura 2000), ścieżek rowerowych • Trudności w pozyskaniu inwestorów zewnętrznych <ul style="list-style-type: none"> • Mało zintegrowana społeczność • Apatia i bierność osób długotrwale bezrobotnych • Brak różnorodności zatrudnienia (Gmina głównie rolnicza) <ul style="list-style-type: none"> • Zanikająca gwara kurpiowska i tradycje regionalne • Słaba oferta zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijająca się agroturystyka • Kultywowanie tradycji kurpiowskich • Korzystne warunki do rozwoju produkcji ekologicznych (np. żywność) • Brak wykorzystywania walorów przyrodniczych <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój sektora ekonomii społecznej • Współpraca międzynarodowa • Aktywizacja środowiska seniorów • Aktywizacja osób niepełnosprawnych • Rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich (usługi dla rolnictwa, drobna wytwórczość) <ul style="list-style-type: none"> • Działalność sportowa (rozwój klubów sportowych) • Rozwój współpracy z powiatem i województwem • Wykorzystanie możliwości wynikających z dostępnych szkoleń • Możliwości aktywizacji osób biernych społecznie, nieuczestniczących w życiu społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak rozwiniętej odpowiedzialności społecznej, dbałości o wspólną przestrzeń <ul style="list-style-type: none"> • Starzejące się społeczeństwo • Wiele gmin o zbliżonym profilu społeczno - gospodarczym konkurujących o fundusze i inwestorów <ul style="list-style-type: none"> • Perspektywa niżu demograficznego • Ucieczka najlepiej wykształconych i najbardziej dynamicznych grup społecznych do większych miast • Tendencja do osłabiania więzi międzyludzkich i izolowania się poszczególnych rodzin • Pogarszający się stan zdrowia mieszkańców <ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne oddziaływanie rodzin patologicznych, dziedziczenie ubóstwa, patologii, dysfunkcji • Narastające zjawisko uzależnień

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatu planowania strategicznego

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030

Wizja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030

Gmina zapewniająca zintegrowany system wsparcia społecznego, tworząca optymalne warunki dla życia mieszkańców, wspierająca osoby starsze i niepełnosprawne.

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 10 lat jej mieszkańcy. Określa ogólnie, do czego dążymy, dlaczego działamy, jakie chcemy osiągnąć cele – jeśli podejmiemy odpowiednie działania.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej oraz tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami służą eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi całej Gminy.

Misja jest wypełnieniem wizji: posłannictwem, które jednoczy ludzi i motywuje ich w realizacji przedsięwzięcia określonego w wizji – nadaje sens istnienia i działania. Inaczej mówiąc: określając wizję formułujemy misję.

Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030

Na podstawie diagnozy sytuacji gospodarczej i społecznej na terenie Gminy Łyse, przyjęte zostały obszary strategiczne dla realizowania założeń polityki społecznej w gminnej jednostce samorządu terytorialnego.

Priorytetowymi w sferze przeciwdziałania zjawisku zagrożeń społecznych na terenie Gminy Łyse w latach 2021-2030 powinny być następujące obszary:

- ⇒ aktywność społeczna mieszkańców;
- ⇒ dzieci i młodzieży;
- ⇒ osoby niepełnosprawne;
- ⇒ seniorzy.

Na podstawie analizy przeprowadzonej w trakcie opracowywania części diagnostycznej niniejszego dokumentu zidentyfikowano główne problemy w efektywnym kształtowaniu polityki społecznej Gminy Łyse. Jako rozwiązanie w trakcie warsztatów zostały wypracowane cele główne i cele szczegółowe ww. obszarów interwencji.

Obszar strategiczny: **Włączenie społeczności w życie Gminy.**

- a. Wspieranie działalności i rozwoju organizacji pozarządowych w Gminie.
- b. Prowadzenie działań animacyjnych w celu włączenia mieszkańców w realizację zadań pomocy społecznej w Gminie.
- c. Poszukiwanie i kształcenie liderów lokalnych.
- d. Promocja aktywnej integracji i programów aktywności lokalnej.
- e. Promocja i wspieranie wolontariatu na rzecz pomocy społecznej.
- f. Budowanie społecznej odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie.
- g. Poszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjno-rozrywkowej dla osób dorosłych.
- h. Rozwój edukacji prozdrowotnej w zakresie ochrony i profilaktyki zdrowotnej.

Obszar strategiczny: **Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.**

- a. Kształcenie młodych Liderów.
- b. Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży.
- c. Rozwój oferty skierowanej do dzieci i młodzieży.

- d. Rozwój opieki dla dzieci do lat 3.
- e. Rozwój wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży.

Obszar strategiczny: **Wsparcie Osób Niepełnosprawnych.**

- a. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym.
- b. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.
- c. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych.

Obszar strategiczny: **Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej.**

- a. Szeroka integracja osób starszych ze środowiskiem lokalnym (szkoły, placówki kulturalne).
- b. Rozwój systemu opieki dla seniorów.
- c. Wykorzystanie potencjału seniorów.
- d. Integracja osób starszych i adaptacja w życiu kulturalno-społecznym.

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy

Cel szczegółowy nr 1:

Wspieranie działalności i rozwoju organizacji pozarządowych w Gminie

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja szkoleń i innych działań podnoszących kompetencje założycieli i członków organizacji pozarządowych,
- ⇒ organizowanie inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe,
- ⇒ organizacja wydarzeń promujących działalność organizacji pozarządowych,
- ⇒ współpraca z Mazowieckim Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- ⇒ wspieranie współpracy w ramach partnerstw międzysektorowych.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Mazowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, jednostki kulturalne i oświatowe, organizacje pozarządowe, niezależni eksperci, nauczyciele, doradcy, animatorzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych szkoleń i innych działań podnoszących kompetencje założycieli i członków organizacji pozarządowych,
- ⇒ liczba zorganizowanych inicjatyw integrujących organizacje pozarządowe,
- ⇒ liczba zorganizowanych a wydarzeń promujących organizacji pozarządowych,
- ⇒ liczba wspólnych inicjatyw podjętych wspólnie z mOWES,
- ⇒ liczba wspólnych inicjatyw w ramach partnerstw międzysektorowych.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy
Cel szczegółowy nr 2:

***Prowadzenie działań animacyjnych w celu włączenia mieszkańców
w realizację zadań pomocy społecznej w Gminie***

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ działania na rzecz organizowania społeczności lokalnej poprzez środowiskową pracę socjalną, animację społeczną, streetworking, wspieranie grup nieformalnych i zorganizowanych form aktywności mieszkańców,
- ⇒ realizacja działań o charakterze regrantingowym, służącym wsparciu inicjatyw ważnych dla społeczności Gminy,
- ⇒ wsparcie oddolnej aktywności na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i rozwiązywania problemów społecznych,
- ⇒ organizacja warsztatów tematycznych mających na celu zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne Gminy.

Przykładowi realizatorzy celu:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zrealizowanych działań na rzecz organizowania społeczności lokalnej poprzez środowiskową pracę socjalną, animację społeczną, streetworking, wspieranie grup nieformalnych i zorganizowanych form aktywności mieszkańców,
- ⇒ liczba zrealizowanych działań o charakterze regrantingowym, służącym wsparciu inicjatyw ważnych dla społeczności Gminy,
- ⇒ liczba wspartej oddolnej aktywności na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i rozwiązywania problemów społecznych,
- ⇒ liczba zorganizowanych warsztatów tematycznych mających na celu zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne Gminy.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy
Cel szczegółowy nr 3:

Poszukiwanie i kształcenie liderów lokalnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja różnorodnych warsztatów tematycznych mających na celu zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne Gminy,
- ⇒ organizacja prelekcji i spotkań tematycznych,
- ⇒ organizacja spotkań animacyjnych i motywacyjnych dla mieszkańców,
- ⇒ promocja aktywnych postaw i osiągnięć,
- ⇒ zbudowanie sieci kontaktów aktywnej społeczności z organizacjami pozarządowymi.

Przykładowi realizatorzy celu:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych warsztatów tematycznych skierowanych do mieszkańców Gminy,
- ⇒ liczba zorganizowanych prelekcji i spotkań tematycznych,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i motywacyjnych dla mieszkańców Gminy,
- ⇒ liczba podjętych działań promujących aktywne postawy i osiągnięcia mieszkańców Gminy,
- ⇒ liczba zorganizowanych inicjatyw dzięki sieci kontaktów aktywnej społeczności z organizacjami pozarządowymi.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy
Cel szczegółowy nr 4:

Promocja aktywnej integracji i programów aktywności lokalnej

- ⇒ prowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami, w formie m.in. spotkań otwartych, debat, warsztatów obywatelskich, badań ankietowych, przy podejmowaniu przez władze miasta decyzji w sprawach ważnych dla społeczności, w sposób stwarzający warunki do powszechnego uczestnictwa osób fizycznych i organizacji pozarządowych,
- ⇒ organizacja spotkań animacyjnych i motywacyjnych dla mieszkańców Gminy,
- ⇒ działania na rzecz organizowania społeczności lokalnej poprzez środowiskową pracę socjalną, animację społeczną, streetworking, wspieranie grup nieformalnych i zorganizowanych form aktywności mieszkańców,
- ⇒ wdrożenie programów i inicjatyw promujących aktywną postawę obywatelską, np. Gminny Budżet Obywatelski.

Przykładowi realizatorzy celu:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i motywacyjnych dla mieszkańców Gminy,
- ⇒ liczba wdrożonych programów i inicjatyw promujących aktywną postawę obywatelską,
- ⇒ liczba podjętych działania na rzecz organizowania społeczności lokalnej liczba zorganizowanych inicjatyw dzięki sieci kontaktów aktywnej społeczności z organizacjami pozarządowymi.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy
Cel szczegółowy nr 5:

Promocja i wspieranie wolontariatu na rzecz integracji Gminy

- ⇒ współpraca merytoryczna i finansowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, służąca poprawie dostępności usług społecznych oraz zaangażowaniu obywateli w rozwój lokalny,
- ⇒ promowanie pożądanых postaw dot. aktywności na rzecz Gminy.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych doradztw w zakresie właściwych postaw obywatelskich,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań integrujących mieszkańców,
- ⇒ liczba oddolnej aktywności na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i rozwiązywania problemów społecznych.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy
Cel szczegółowy nr 6:

Budowanie społecznej odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ realizacja programów profilaktycznych skierowanych do rodzin,
- ⇒ doradztwo w zakresie właściwych postaw w rodzinie,
- ⇒ organizacja spotkań umacniających więzi międzypokoleniowe,
- ⇒ organizacja spotkań i warsztatów ze specjalistami,
- ⇒ realizacja programów ekologicznych i angażowanie Mieszkańców Gminy do udziału w projektach.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zrealizowanych programów profilaktycznych skierowanych do rodzin,
- ⇒ liczba zorganizowanych doradztw w zakresie właściwych postaw w rodzinie,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań umacniających więzi międzypokoleniowe,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań i warsztatów ze specjalistami,
- ⇒ liczba zrealizowanych programów ekologicznych i angażowanie Mieszkańców Gminy do udziału w projektach.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy

Cel szczegółowy nr 7:

*Poszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjno-rozrywkowej
dla osób dorosłych*

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja i promocja wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla osób dorosłych,
- ⇒ animacja czasu wolnego dla osób dorosłych,
- ⇒ organizacja spotkań i wydarzeń integrujących osoby dorosłe.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba współorganizowanych wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dla osób dorosłych,
- ⇒ liczba przedsięwzięć z zakresu animacji czasu wolnego dla osób dorosłych,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań i wydarzeń integrujących osoby dorosłe,

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Włączenie społeczności w życie Gminy

Cel szczegółowy nr 8:

Rozwój edukacji prozdrowotnej w zakresie ochrony i profilaktyki zdrowotnej

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do społeczności Gminy
- ⇒ organizacja spotkań ze specjalistami w zakresie medycyny i zdrowego trybu życia,
- ⇒ spotkania edukacyjne i aktywizujące z mieszkańcami,
- ⇒ organizacja wydarzeń i festynów promujących profilaktykę i zdrowy tryb życia,
- ⇒ podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli sektora kultury fizycznej i sportu.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do społeczności Gminy,
- ⇒ liczba spotkań ze specjalistami w zakresie medycyny i zdrowego trybu życia,
- ⇒ liczba spotkań edukacyjnych i aktywizujących z mieszkańcami,
- ⇒ liczba zorganizowanych wydarzeń i festynów promujących profilaktykę i zdrowy tryb życia,
- ⇒ liczba zorganizowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje przedstawicieli sektora kultury fizycznej i sportu.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży

Cel szczegółowy nr 1:

Kształcenie młodych Liderów

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja różnorodnych warsztatów tematycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- ⇒ organizacja prelekcji i spotkań tematycznych,
- ⇒ organizacja spotkań animacyjnych i motywacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ promocja aktywnych postaw i osiągnięć dzieci i młodzieży,
- ⇒ zbudowanie sieci kontaktów aktywnej młodzieży z organizacjami pozarządowymi.

Przykładowi realizatorzy celu:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych warsztatów tematycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba zorganizowanych prelekcji i spotkań tematycznych,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań animacyjnych i motywacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba podjętych działań promujących aktywne postawy i osiągnięcia dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba zorganizowanych inicjatyw dzięki sieci kontaktów aktywnej młodzieży z organizacjami pozarządowymi.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży
Cel szczegółowy nr 2:

Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ Organizacja zajęć i zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ Promocja aktywnych postaw i osiągnięć dzieci i młodzieży,
- ⇒ Prowadzenie wymian młodzieżowych,
- ⇒ Organizacja wycieczek dla dzieci i młodzieży do instytucji kulturalnych i sportowych.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba przedsięwzięć mających na celu organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba zorganizowanych zajęć i zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba przedsięwzięć mających na celu promocję aktywnych postaw i osiągnięć dzieci i młodzieży,
- ⇒ liczba przeprowadzonych wymian młodzieżowych,
- ⇒ liczba zorganizowanych wycieczek dla dzieci i młodzieży do instytucji kulturalnych i sportowych.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży
Cel szczegółowy nr 3:

Rozwój oferty skierowanej do dzieci i młodzieży

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- ⇒ spotkania edukacyjne i aktywizujące z dziećmi i młodzieżą,
- ⇒ podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli sektora kultury fizycznej i sportu.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, organizacje pozarządowe, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych kampanii informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- ⇒ spotkania edukacyjne i aktywizujące z dziećmi i młodzieżą,
- ⇒ podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli sektora kultury fizycznej i sportu.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży
Cel szczegółowy nr 4:

Rozwój opieki dla dzieci do lat 3

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ stworzenie miejsc przyjaznych dzieciom do lat 3, na przykład Klubów Malucha czy Żłobków na terenie Gminy,
- ⇒ organizacja spotkań ze specjalistami w zakresie opieki nad najmłodszymi,
- ⇒ spotkania edukacyjne i aktywizujące dorosłych do samopomocy międzysąsiedzkiej,
- ⇒ podnoszenie kwalifikacji przedstawicieli sektora oświaty wczesnoszkolnej.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, organizacje pozarządowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, niezależni eksperci, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba stworzonych miejsc przyjaznych dzieciom do lat 3, na przykład Klubów Malucha czy Żłobków na terenie Gminy,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami w zakresie opieki nad najmłodszymi,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych i aktywizujących dorosłych do samopomocy międzysąsiedzkiej,
- ⇒ liczba zorganizowanych kursów podnoszących kwalifikacje przedstawicieli sektora oświaty wczesnoszkolnej.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Wsparcie osób niepełnosprawnych
Cel szczegółowy nr 1:

Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja i promocja wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- ⇒ organizacja czasu wolnego dla osób niepełnosprawnych i niesamodzielných,
- ⇒ organizacja spotkań i wydarzeń integrujących osoby niepełnosprawne,
- ⇒ organizacja spotkań informacyjnych, doradczych i integrujących rodziny osób niepełnosprawnych.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Regionalne Centrum Kultury Kurpiowskiej im. Księdza Władysława Skierkowskiego, Środowiskowy Dom Samopomocy w Białusnym Lasku, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Myszyńcu, organizacje pozarządowe, jednostki służby zdrowia, kluby i organizacje sportowe, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba współorganizowanych wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- ⇒ liczba przedsięwzięć z zakresu organizacji czasu wolnego dla osób niepełnosprawnych i niesamodzielných,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań i wydarzeń integrujących osoby niepełnosprawne,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych, doradczych i integrujących rodziny osób niepełnosprawnych.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Wsparcie osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy nr 2:

Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ likwidowanie barier architektonicznych,
- ⇒ upowszechnienie programów skierowanych do osób niepełnosprawnych, świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków pielęgnacyjnych,
- ⇒ zatrudnienie przez GOPS osób sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi,
- ⇒ udzielanie wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej rodzinom z osobą niepełnosprawną,
- ⇒ przyznawanie pomocy usługowej rodzinom z osobą niepełnosprawną,
- ⇒ utworzenie placówek świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności,
- ⇒ wsparcie specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (SUO) osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ⇒ skierowanie osób z Programu Prac Społecznie Użytecznych (KIS) do pomocy w domu w stosunku do opiekunów osób niepełnosprawnych,
- ⇒ rozwój infrastruktury w zakresie opieki stałej i doraźnej.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, Środowiskowy Dom Samopomocy w Białusnym Lasku, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Myszyńcu, jednostki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ⇒ liczba osób korzystająca z programów skierowanych do osób niepełnosprawnych, pobierająca świadczenia pielęgnacyjne lub zasiłki pielęgnacyjne,
- ⇒ liczba osób zatrudnionych przez GOPS sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi,
- ⇒ liczba rodzin/osób sprawująca opiekę nad chorym członkiem rodziny, będącym osobą niepełnosprawną (zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy),
- ⇒ liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej,
- ⇒ liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym przyznano pomoc usługową,

- ⇒ liczba utworzonych placówek świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności,
- ⇒ liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ⇒ liczba osób skierowanych z Programu Prac Społecznie Użytecznych (KIS) do pomocy w domu w stosunku do opiekunów osób niepełnosprawnych,
- ⇒ liczba pozyskanego sprzętu w zakresie opieki stałej i doraźnej.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Wsparcie osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy nr 3:

Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ Współpraca w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia,
- ⇒ Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, Środowiskowy Dom Samopomocy w Białusnym Lasku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Myszynie, jednostki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ Liczba nawiązanych współprac w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia,
- ⇒ Liczba podjętych i rozszerzonych współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej

Cel szczegółowy nr 1:

Szeroka integracja osób starszych ze środowiskiem lokalnym (szkoły, placówki kulturalne)

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych,
- ⇒ Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie Gminy Klubów Seniora, a w sprzyjających okolicznościach Domu Dziennego Pobytu,
- ⇒ Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych oraz wykorzystujących ich potencjał,
- ⇒ Zorganizowanie międzypokoleniowych wydarzeń cyklicznych dot. kultury kurpiowskiej (tworzenie palm wielkanocnych, wycinanek, regionalnego pieczywa).

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, Środowiskowy Dom Samopomocy w Białusnym Lasku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Myszyńcu, jednostki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ Liczba sporządzonych ofert oraz wydarzeń spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych,
- ⇒ Liczba utworzonych na terenie Gminy Klubów Seniora, a w sprzyjających okolicznościach Domu Dziennego Pobytu,

- ⇒ Liczba inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych oraz wykorzystujących ich potencjał,
- ⇒ Liczba zorganizowanych międzypokoleniowych wydarzeń cyklicznych dot. kultury kurpiowskiej (tworzenie palm wielkanocnych, wycinanek, regionalnego pieczywa).

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej

Cel szczegółowy nr 2:

Rozwój systemu opieki dla seniorów

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ udział pracowników sektora bezpieczeństwa i zdrowia w szkoleniach i wizytach studyjnych,
- ⇒ udział pracowników sektora bezpieczeństwa i zdrowia w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe i studiach podyplomowych,
- ⇒ udział pracowników sektora bezpieczeństwa i zdrowia w spotkaniach branżowych i konferencjach,
- ⇒ stworzenie lokalnych programów wsparcia seniorów,
- ⇒ zachęcenie wolontariuszy do pracy w organizacjach i stowarzyszeniach na rzecz osób starszych;
- ⇒ realizacja projektów na rzecz osób starszych w kierunku zwiększenia aktywności osób starszych,
- ⇒ wyjazdy integracyjne dla seniorów.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, Klub Seniora, organizacje pozarządowe, jednostki służby zdrowia, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba pracowników sektora bezpieczeństwa i zdrowia która wzięła udział w szkoleniach i wizytach studyjnych,
- ⇒ liczba pracowników sektora bezpieczeństwa i zdrowia która wzięła udział w kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe i studiach podyplomowych,

- ⇒ liczba pracowników sektora bezpieczeństwa i zdrowia która wzięła udział w spotkaniach branżowych i konferencjach,
- ⇒ liczba stworzonych lokalnych programów wsparcia seniorów,
- ⇒ liczba osób działająca w organizacjach i stowarzyszeniach na rzecz osób starszych,
- ⇒ liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych w kierunku zwiększenia aktywności osób starszych,
- ⇒ liczba spotkań, wyjazdów integracyjnych.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej

Cel szczegółowy nr 3:

Wykorzystanie potencjału seniorów

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ organizacja spotkań i warsztatów dla seniorów,
- ⇒ organizacja przedsięwzięć mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego seniorów,
- ⇒ organizacja projektów i inicjatyw dedykowanych seniorom,
- ⇒ promocja aktywnych postaw i osiągnięć seniorów,
- ⇒ realizacja projektów i inicjatyw międzypokoleniowych.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, Klub Seniora, organizacje pozarządowe, jednostki służby zdrowia, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Przykładowe wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań i warsztatów dla seniorów,
- ⇒ liczba zorganizowanych przedsięwzięć mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego seniorów,
- ⇒ liczba zorganizowanych projektów i inicjatyw dedykowanych seniorom,
- ⇒ liczba inicjatyw mających na celu promowanie aktywnych postaw i osiągnięć seniorów
- ⇒ liczba zrealizowanych projektów i inicjatyw międzypokoleniowych.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Realizacja Obszaru Strategicznego: Zapewnienie pomocy i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych w społeczności lokalnej

Cel szczegółowy nr 4:

Integracja osób starszych i adaptacja w życiu kulturalno-społecznym

Przykładowe sposoby realizacji celu:

- ⇒ likwidowanie barier architektonicznych,
- ⇒ organizacja czasu wolnego dla osób starszych,
- ⇒ organizacja spotkań integrujących i aktywizujących osoby starsze,
- ⇒ organizacja spotkań umacniających więzi międzypokoleniowe,
- ⇒ promocja aktywnych postaw i osiągnięć osób starszych.

Przykładowe podmioty realizujące cel:

Urząd Gminy w Łysych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Łysych, Kurpiowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne w Łysych, Klub Seniora, organizacje pozarządowe, jednostki służby zdrowia, kluby i organizacje sportowe, szkoły, jednostki kulturalne i oświatowe, terapeuci i trenerzy.

Wskaźniki realizacji celu:

- ⇒ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ⇒ liczba zorganizowanych spotkań integrujących, aktywizujących i wzmacniających więzi międzypokoleniowe,
- ⇒ liczba przedsięwzięć promujących aktywne postawy i osiągnięcia osób starszych,
- ⇒ liczba stworzonych klubów seniora.

Okres realizacji celu: 2021 – 2030

Monitoring i ewaluacja Strategii

W świetle zapisów art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy nie tylko opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale również jej późniejsza realizacja i ewaluacja.

Z uwagi na szerokie zaangażowanie przedstawicieli różnych sfer życia społeczno-gospodarczego Gminy Łyse w budowanie Strategii, a także szczególne znaczenie współpracy międzysektorowej dla realizacji jej celów, niezbędne wydaje się również utworzenie Zespołu monitorującego strategię. Zostanie on powołany zarządzeniem Wójta Gminy Łyse jako ciało o charakterze inicjatywnym, konsultacyjnym i opiniodawczym. W skład zespołu powinni wejść przedstawiciele kluczowych instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację Strategii. Ważne jest zatem, aby w pracach uczestniczyli nie tylko reprezentanci jednostek organizacyjnych Gminy, ale także m.in. sektora ekonomii społecznej.

Do zadań zespołu będzie należało podejmowanie działań wspierających merytorycznie proces wdrażania Strategii, w szczególności poprzez:

1. pozyskiwanie, analizę oraz wymianę informacji na temat problemów i potrzeb społecznych w zakresie objętym Strategią;
2. udział w opracowywaniu programów pomocy społecznej i innych dokumentów służących realizacji Strategii;
3. śledzenie i ocenę wpływu uwarunkowań zewnętrznych, np. zmian prawa, procesów ekonomicznych czy zjawisk społeczno-kulturowych, na aktualność założeń Strategii;
4. przygotowanie raportów monitoringowych zawierających informacje na temat stanu wdrażania Strategii;
5. przedkładanie wniosków i rekomendacji adresowanych do władz Gminy.

Monitoring i ewaluacja Strategii należy do obowiązków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łysych w równym stopniu jak pozostałych podmiotów realizujących poszczególne cele zawarte w niniejszym dokumencie.

Głównym zadaniem wynikającym z procesu ewaluacji i monitoringu ma być odpowiedź na pytanie: Czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu została zrealizowana wizja pomocy społecznej w Gminie Łyse zawarta w niniejszym dokumencie?

Pytania szczegółowe, które mogą ułatwić monitorowanie i ewaluację Strategii to:

1. Czy cel główny i poszczególne cele szczegółowe zostały osiągnięte?
2. Czy udało się zrealizować poszczególne działania?
3. Czy pozyskiwane środki finansowe były wystarczające do realizacji poszczególnych przedsięwzięć?
4. Czy podejmowane działania były inne, niż te zawarte w Strategii, które wpisywały się w realizację wizji pomocy społecznej w Gminie Łyse?
5. Czy nawiązana została wystarczająca współpraca między różnymi instytucjami i organizacjami w Gminie Łyse w celu realizacji założeń Strategii ?

W zakresie monitoringu i ewaluacji Strategii członkowie Zespołu lub osoby przez nich wskazane będą prowadziły monitoring w oparciu o narzędzie stanowiące załącznik do Strategii. Z uwagi na zaplanowany szeroki i kompleksowy charakter monitoringu, a także faktyczne terminy udostępniania szeregu danych statystycznych, zaleca się, aby raporty z monitoringu były opracowywane i przesłane do Ośrodka Pomocy Społecznej w Łysych do końca kwietnia roku następującego po okresie sprawozdawczym. Zgromadzone dane będą stanowiły podstawę do opracowania Raportu z realizacji Strategii, a następnie Raport ten będzie przedłożony Wójtowi i Radzie Gminnej. Po ich zatwierdzeniu należy zapewnić możliwość swobodnego dostępu i zapoznania się z nimi przez obywateli, na przykład poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej.

Skuteczny monitoring i ewaluacja powinny opierać się na dwóch elementach:

Zespole monitorującym Strategię – zespole wspierającym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łysych w zakresie monitoringu i ewaluacji Strategii , w którym na zasadzie dobrowolności będą działać przedstawiciele instytucji i organizacji zaangażowanych w sferę polityki społecznej w Gminie Łyse.

Corocznej ocenie stanu wdrażania Strategii – taka częstotliwość pomiaru pozwoli na regularne sprawdzanie bieżącego stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników oraz podejmowanie ewentualnych działań naprawczych. Systematycznie prowadzony monitoring i ewaluacja Strategii dadzą możliwość kontrolowania działań podejmowanych w zakresie pomocy społecznej w Gminie Łyse. Zebrane dzięki nim dane pozwolą również na skuteczniejsze planowanie przyszłych przedsięwzięć.

Źródła finansowania Strategii

Realizacja kierunków działań zaplanowanych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021 – 2030* będzie wymagała odpowiednich zasobów finansowych, ponieważ zasadniczo każde przedsięwzięcie generuje koszty.

Jednym z podstawowych źródeł finansowania będzie budżet Gminy Łyse, w zakresie działań realizowanych przez jednostki organizacyjne i pomocnicze Gminy w ramach swoich podstawowych, statutowych zadań. Pewien zakres działań jest ponadto możliwy do realizacji komplementarnie lub nawet wspólnie przez Samorząd Gminy, Powiat Ostrołęcki, Województwo Mazowieckie oraz inne jednostki – na podstawie zawieranych pomiędzy nimi porozumień. Środki na realizację zadań będą pochodzić również z budżetu państwa – w postaci subwencji ogólnej oraz dotacji celowych. Część z nich trzeba będzie pozyskać biorąc udział w konkursach, ponieważ w tej kategorii mieszczą się programy rządowe oraz programy ministerstw. Wśród głównych programów w zakresie polityki społecznej można wskazać programy ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego, takie m.in. jak oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego, Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 MALUCH, Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, Program Wieloletni „Senior+” etc.

Druga grupa źródeł finansowania to przede wszystkim środki z Funduszy Europejskich.

W trzeciej grupie źródeł finansowania mieszczą się natomiast środki prywatne pochodzące z fundacji (np. Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga, Fundacja PZU, Fundacja Orange, Fundacja Aviva), pieniądze od sponsorów, środki z 1% dla organizacji pożytku publicznego, darowizny, zbiórki publiczne i inne. Ta grupa źródeł jest dostępna przede wszystkim dla organizacji pozarządowych. Omawiane wcześniej możliwości pozyskania środków na realizację zadań zaplanowanych w Strategii również nie muszą być pozyskiwane przez samorząd Gminy. W zależności od specyfiki programu bądź funduszu, realizatorami projektu mogą być podmioty ekonomii społecznej. Nieodzowna będzie więc współpraca i generowanie potencjału w postaci partnerstw międzysektorowych. Określenie bardziej precyzyjnych ram finansowych Strategii nie wydaje się obecnie możliwe ani celowe. Planowanie finansowe ograniczone jest przede wszystkim przez szeroki zakres tematyczny dokumentu oraz pięcioletni okres jego obowiązywania. Korzystanie natomiast ze środków pochodzących z programów pomocowych wiąże się z incydentalnością wsparcia

ze względu na ich konkursowy charakter. Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość, w tym zewnętrzne uwarunkowania prawne i ekonomiczne, powodują, że określanie w momencie tworzenia Strategii wysokości środków potrzebnych do realizacji jej zadań (zarówno po stronie dochodów jak wydatków) stanowi poważne wyzwanie.

Załącznik
Wzór ankiety ewaluacyjnej Dokumentu
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łyse na lata 2021-2030

OBSZAR STRATEGICZNY – WŁĄCZENIE SPOŁECZNOŚCI W ŻYCIE GMINY

ROK REALIZACJI _____

NR I NAZWA CELU SZCZEGÓŁOWEGO*	SPOSÓB REALIZACJI CELU – PODJĘTE DZIAŁANIA	PODMOT REALIZUJĄCY	OPIS REALIZACJI ZADANIA	WSKAŹNIKI /MIERNIKI REALIZACJI CELU	TRUDNOŚCI W TRAKCIE REALIZACJI CELU	UWAGI	DANE OSOBY DO KONTAKTU
1. Wspieranie działalności i rozwoju organizacji pozarządowych w Gminie.							
2. Prowadzenie działań animacyjnych w celu włączenia mieszkańców w realizację zadań pomocy społecznej w Gminie.							
3. Poszukiwanie i kształcenie liderów lokalnych.							

4. Promocja aktywnej integracji i programów aktywności lokalnej.							
5. Promocja i wspieranie wolontariatu na rzecz pomocy społecznej.							
6. Budowanie społecznej odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie.							
7. Poszerzenie oferty kulturalno-rekreacyjno-rozrywkowej dla osób dorosłych.							
8. Rozwój edukacji prozdrowotnej w zakresie ochrony i profilaktyki zdrowotnej.							

*Przykładowe sposoby realizacji celu, podmioty oraz wskaźniki realizacji celu zostały przedstawione w Strategii.

OBSZAR STRATEGICZNY – PRAWIDŁOWY ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY

ROK REALIZACJI _____

NR I NAZWA CELU SZCZEGÓŁOWEGO*	SPOSÓB REALIZACJI CELU – PODJĘTE DZIAŁANIA	PODMOT REALIZUJĄCY	OPIS REALIZACJI ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU	TRUDNOŚCI W TRAKCIE REALIZACJI CELU	UWAGI	DANE OSOBY DO KONTAKTU
1. Kształcenie młodych Liderów.							
2. Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży.							
3. Rozwój oferty skierowanej do dzieci i młodzieży.							
4. Rozwój opieki dla dzieci do lat 3.							

*Przykładowe sposoby realizacji celu, podmioty oraz wskaźniki realizacji celu zostały przedstawione w Strategii.

OBSZAR STRATEGICZNY – WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ROK REALIZACJI _____

NR I NAZWA CELU SZCZEGÓŁOWEGO	SPOSÓB REALIZACJI CELU – PODJĘTE DZIAŁANIA	PODMOT REALIZUJĄCY	OPIS REALIZACJI ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU	TRUDNOŚCI W TRAKCIE REALIZACJI CELU	UWAGI	DANE OSOBY DO KONTAKTU
1. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym.							
2. Zwiększenie pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych.							
3. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych.							

*Przykładowe sposoby realizacji celu, podmioty oraz wskaźniki realizacji celu zostały przedstawione w Strategii.

**OBSZAR STRATEGICZNY – ZAPEWNIENIE POMOCY I POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH
W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**

ROK REALIZACJI _____

NR I NAZWA CELU SZCZEGÓŁOWEGO	SPOSÓB REALIZACJI CELU – PODJĘTE DZIAŁANIA	PODMOT REALIZUJĄCY	OPIS REALIZACJI ZADANIA	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU	TRUDNOŚCI W TRAKCIE REALIZACJI CELU	UWAGI	DANE OSOBY DO KONTAKTU
1. Szeroka integracja osób starszych ze środowiskiem lokalnym (szkoły, placówki kulturalne).							
2. Rozwój systemu opieki dla seniorów.							
3. Wykorzystanie potencjału seniorów.							
4. Integracja osób starszych i adaptacja w życiu kulturalno-społecznym.							

*Przykładowe sposoby realizacji celu, podmioty oraz wskaźniki realizacji celu zostały przedstawione w Strategii.